

פרוטוקול מס' 6 של פורום מועצה מתאריך 20/3/05

- משתתפים : רון חולדאי - ראש העירייה
- וה"ה : ח. אבי-גיא, א. גלעד, י. דיין, נ. וולך, פ. ויסנר, ש. חשן, מ. טיזלמן, י. כחלון, מ. מוזס, ש. מזרחי, ש. מסלאוי, ד. ספיר, ה. שכנאי, א. שומר.
- נוכחים ה"ה : מ. לייבה, ש. אלקיים, ע. גרנות, א. בן-שושן, ז. פרידמן, ד. לוטן, א. גרטי, ח. נחמה, ד. צימר, ד. אלטשולר, י. מחדון, ז. שרון, א. שטרן, ב. קוטק, ע. אברהמי, ו. קריספין, א. פדן, ג. בן-חורין.
- מוזמנים : ד"ר תמי שוחט – הרופאה המחוזית
ד"ר מלכה דונכין
- רשמה : ישראלה אגמון

על סדר היום:

1. בריאות הציבור ;
2. הדיור הציבורי.

6. בריאות הציבור

גב' אבי-גיא

אדוני ראש העירייה, חברי מועצה :

צר לי על ההשתתפות הדי צנועה של חברי מועצה על נושא שאני חשבת ואני עדיין חושבת שהוא צריך לעניין את כל חברי המועצה. תודה לאלה שכן הגיעו, ואני רואה שעוד מגיעים, אבל אנו נתחיל כי הזמן קצר, והיום בסיום הישיבה על נושא הבריאות יש עוד ישיבת פורום בנושא הדיור הציבורי.

מטרת הישיבה הזאת- להציג בפני ראש העירייה וחברי המועצה את הבעיה הגדולה שבפניה ניצבת כיום מערכת בריאות הציבור בעיר שלנו.

כמה משפטים על שרותי הרפואה המונעת כפי שהיו קיימים עד לפני זמן לא רב :

1. טיפות החלב נתנו שרות אוניברסאלי לכל התינוקות אשר נולדו בעיר : חיסונים, מעקב אחרי גדילה והתפתחות, תכנית העשרה להורים, גיימבורי, וצוותים רב מקצועיים לאיתור בעיות התפתחותיות. הרמה המקצועית הגבוהה, הפריסה בכל שכונות העיר וההכרות האישית עם הצוות היו מודל לחיקוי בערים אחרות וזכו להערכה רבה של משרד הבריאות.

2. בבתי הספר זכו התלמידים לבדיקות שגרתיות של רופאים ואחיות, לטיפול שיניים, מרפאות לתלמיד ומרפאה מיוחדת למתבגרים.

3. זוגות צעירים קיבלו הדרכה בנושא תכנון משפחה. מרפאות השד העירוניות עקבו אחרי בריאות השד של נשים. נשים בגיל המעבר זכו לטיפול מתאים, וזאת עוד בתקופה שלא היתה כלל התייחסות של קופות החולים לנושא.

4. למבוגרים, בעיקר הניזקקים, ניתנו טיפולי שיניים, עבורם פותחה תכנית מיוחדת "לב זהב"- לאיתור מוקדם של בעיות בריאות בגיל המבוגר, ואפילו פינה חמה בטיפות החלב- לשילוב בין הדורות.

5. ימי הבריאות וירידי הבריאות שנערכו בשתוף עם המרכז הרפואי של תל-אביב במרכזים קהילתיים, בתי ספר, ובטיפות החלב עצמן, היו דברים שבשיגרה. במהלך יריד הבריאות נערכו בדיקות שונות- לגילוי מוקדם של לחץ דם, כולסטרול, סכרת, בעיות בראיה ושמיעה, ואפילו בדיקות שד.

6. הרצאות וסדנאות לחינוך לבריאות וקידום בריאות התקיימו במסגרות מגוונות ותרמו, גם הן, לבריאותם ואיכות חייהם של תושבי העיר.

7. לפני 15 שנה קיבלה מועצת העירייה החלטה לשלב את תל-אביב יפו במסגרת ארגון ערים בריאות המסונף ל-W.H.O - שזה ארגון הבריאות העולמי, ובכך הציבה את תל-אביב יפו בשורה הראשונה של הערים המתקנות, הדואגות לבריאות תושביהן במונח הרחב ביותר. בשנים האחרונות חל מפנה חמור בהתייחסות העירייה לנושא, שלדעתי הוא חיוני ובסמכות המלאה של העירייה, לא פחות מרווחה וחינוך. מדיניות העירייה שואפת להעביר למשרד הבריאות מה שניתן, ולחסל כמעט את כל יתר השרותים הייחודיים - שאין להם כיום תחליף בשרותים ממלכתיים או ציבוריים. הדבר בא לידי ביטוי בקיצוץ בלתי פוסק של תקציבים, שמביא בהדרגה לצמצום בהיקפים ובעומק השרותים. מה שיותר כיום, גם הוא על תנאי ומועמד לחיסול- אם לא השנה, אז בשנה הבאה.

חשוב שנשמע את דעתם של אנשי המקצוע שהוזמנו לישיבה, ולאחר מכן לקיים פה דיון. זהו רגע האמת עבורנו, ואני מדברת במיוחד לחברי המועצה שנוכחים כאן, ואני מבקשת את כולכם להיות שותפים לחריצת גורלם של שרותי הבריאות העירוניים.

הזמן שלנו הוא די קצר, וראשונת הדוברות היא הרופאה המחוזית- ד"ר תמי שוחט. היא תציג לנו את הנושא באופן נרחב. אחריה תדבר ד"ר מילכה דונכין. ולאחר מכן יושבים פה- גם אנשי מקצוע, גם חברי מועצה, ואם כל אחד יהיה קצר- אנו נוכל גם לשמוע את ההתייחסות, ואולי גם להגיע לסיכומים.

ד"ר תמי שוחט

אחר צהרים טובים.

קודם כל תודה על ההזדמנות לבוא ולהציג בפני הפורום המכובד הזה.

אני אהיה מאוד ממוקדת בדברים, ואני רוצה להציג לכם עדכונים, ואת ההיבטים שלי על הבריאות בעיר תל-אביב מבחינת שני נושאים עיקריים:

קודם כל הנושא של טיפול חלב, או מה שאנו קוראים היום תחנות לבריאות המשפחה. אני רוצה להביא בפניכם איפה זה עומד, אני לא יודעת אם כולכם מעודכנים- מאז שהתקבלה פה ההחלטה להעביר, או לבקש להעביר את השרות למשרד הבריאות, ואני אנסה לשתף אתכם בבעייתיות שהחלטה הזאת הביאה.

קודם כל כידוע לכם בראשות העיר הוחלט להעביר את טיפות החלב, להפסיק לתת את השרות שניתן פה משנות העשרים ולהעביר אותו לידי משרד הבריאות- כמו שנהוג ברוב הערים בארץ. אכן ברוב הערים בארץ השרות לא ניתן על ידי העירייה, ניתן על ידי משרד הבריאות ומיעוטו על ידי קופות החולים. יש עוד עיר אחת בארץ- ירושלים, שבה העירייה נותנת את שרותי טיפת חלב, כמו בתל-אביב. ואני לא אתייחס פה עכשיו לסוגיה- האם אחרי יותר מ-60 שנה או אחרי 80 שנה, זה ראוי ומותר ומוסרי וזה נאה ויאה כלפי הציבור וכלפי אחרים, אני לא מתייחסת בכלל לסוגיה הזאת- של למה להעביר והאם יש סיבה להעביר, אני מתייחסת לבקשה של עיריית תל-אביב. היא הובאה בפני מנכ"ל משרד הבריאות, מנכ"ל משרד הבריאות גם לא נכנס וביקש לא לבחון את הסוגיה- לא משפטית ולא אחרת, ואתם פה שותפים, נמצא פה מנכ"ל העירייה שהיה שותף לדיונים. הוקמו צוותי עבודה עם הסמנכ"ל- מר עוזי גרנות, אני לא רואה אותו פה, שהיה שותף לכל הדיונים, ואנו נכנסנו לעבודה רצינית וממשית- לבחון את החלופות- מה המשמעות של העברת טיפות החלב למשרד הבריאות. מנכ"ל משרד הבריאות אמר מהתחלה שהנושא הזה יהיה חייב בתיקצוב של הפער שקיים כרגע בין הפעלה על ידי העירייה וההתחשבות עם משרד הבריאות, לעומת הפעלה על ידי משרד הבריאות כמו בכל הארץ. יש דלתא של כסף, הכסף הזה צריך לבוא מהאוצר. אמר את זה חד וחלק בהתחלה, ובהמשך גם בדיונים שכולם פה שהיו רלבנטיים לנושא, היו ושמעו את זה ממשרד הבריאות.

מה קרה בינתיים? הנושא הוצג למשרד האוצר ומשרד האוצר, חד משמעית, פוסל את האפשרות על הסף- שהשרותים יועברו למשרד הבריאות. הפסילה הזאת, למי שמכיר את האידיאולוגיה

מאחורי זה, היא פסילה אידיאולוגית. היא פסילה שחושבת, מאחוריה עומדת המחשבה- שמשדר הבריאות לא צריך לתת שרותים לקהל- לא בנושא של טיפות חלב, לא בנושא הגריאטריה, לא בנושא הפסיכיאטריה, וחלק מכם שותפים אולי לרפורמה שהיום הולכת בנושא הפסיכיאטרי, וכנ"ל גם לגבי נושאים אחרים. משרד הבריאות כמיניסטרונין יפסיק בהדרגה לתת שרותים, ולכן לא יהיה מצב שטיפות החלב יתווספו, אלא ההפך- המגמה של האוצר היא- גם במקומות שמשדר הבריאות נותן היום את השרות, להעביר אותו, לפחות באחוז מסויים, לקופות החולים. עד כדי כך, אולי שמעתם או לא, על ה-PILOT שרוצים לעשות, עד כדי כך שמשדר האוצר מוכן לממן בסכומים גדולים ביותר, העברה של אחוז קטן של טיפות חלב להפעלה של קופות החולים, אבל לא מוכן שמשדר הבריאות יקח על עצמו ולו תחנה אחת. אז מה המשמעות פה למהלך שאתם רציתם ליזום? רציתם ליזום העברה למשרד הבריאות, ברור, היו מקבלים פה את השרותים בדיוק כמו שאנו נותנים בשאר חלקי הארץ, כמו שאנו נותנים ברמת-גן, בני ברק וערים אחרות. במחוז תל-אביב, ברוב המחוז אנו נותנים את השרות כמשדר הבריאות. האופציה הזאת היא לא קיימת וצריך להבין זאת, היא לא קיימת חד משמעית. אני הייתי בדיון במשרד האוצר, הייתם פה איתי, משרד האוצר קבע חד משמעית- האופציה שקיימת היא העברה, חלקית לפחות, כבר עכשיו, של אחוז מסויים של הילדים בתל-אביב לשרות של קופות החולים, על השאר והלאה לא דובר, לא דובר על הפריסה הלאה, בכל מקרה האופציה של העברה למשרד הבריאות אינה קיימת ללא האוצר, ואנו כמובן- משרד הבריאות- ללא תקציב לא יכולים לקחת את השרות הזה.

בשולי הדברים תדעו, לגבי העברה לקופות חולים: העמדה הרשמית, הן של מנכ"ל משרד הבריאות, הן של ראש האיגוד של רופאי הילדים, ואתם יכולים לומר שמשדר הבריאות הוא אינטרסנט, הוא רוצה להוריד מעצמו ולא לתת שרותים, אבל העמדה של איגוד רופאי הילדים- שאין להם שום צד בעניין הזה – היא שהחלופה של מתן שרותים על ידי קופות החולים היא החלופה הפחות טובה. ולא נכנס כרגע לנימוקים, כי זה יקח שיעור שלם או הרצאה שלמה, ואנו לומדים את זה או מלמדים את זה באוניברסיטה ועושים על זה עבודות- למה הכפפה של טיפות חלב לשרות טיפול ראשוני היא לא מוצדקת, לא נכונה, היא תיפגע בשרות.

כלומר, איפה אתם ואנחנו, כי אני רואה את עצמי חלק מכם- בהיותי רופאת המחוז, איפה אנו עומדים מבחינת טיפות החלב? האופציה שהיתה ומוצעת על ידי משרד האוצר היא העברה לקופות החולים. המשמעות שלנו היא העברה לקופות חולים, לגורם שאנו חושבים שהשרותים בידינו ייבלעו, או לפחות לא יינתנו באותו היקף ובאותה מסירות- שאנו נותנים אותם הן בשרות שלנו

-6-

והן אתם בשרות- כאשר זה מופרד לגמרי מהשרות הראשוני. אז אם חשבתם שזה הולך לגורם X, ועל זה היתה פה החלטה. ואני לא יודעת איך נעשו ההחלטות אבל זה כבר עניין פנימי של העירייה, זה לא ילך לגורם X, האופציה היא לגורם Y, עם כל מה שדיברתי על המגבלות.

גב' דיין

האם יש פה אנשים מהקופות או נציג האוצר? האם אפשר לשמוע גם את הצד שלהם?

גב' אבי-גיא

יש 4 קופות, ולא יודעים עדיין מי מהקופות.

קריאה

השאלה היא- האם יש פה באולם.

גב' דיין

אם יש פה מישהו, אפשר לשמוע גם את הצד שלהם- האם הם רוצים או לא רוצים? האם הם מוכנים או לא מוכנים?

ד"ר תמי שוחט

לגבי האוצר, יושב פה מנכ"ל העירייה שהיה שותף לישיבה באוצר, ושמע את עמדת האוצר- שלא באה בחשבון העברת טיפות החלב להפעלה על ידי משרד הבריאות. לפחות בעניין זה יש עוד מישהו אחר ששמע את הדברים.

זה הסטטוס שבו זו עומד, זו המשמעות של הדברים, ומחובתי כרופאת המחוז להציג את הדברים כהווייתם. כי אומרים פה העברה למשרד הבריאות.

מר לייבה - המנכ"ל

אמרת מילה לגבי החוק? מה החוק אומר? מי צריך לתת את השרות?

ד"ר תמי שוחט

אנו לא התנערנו, ואתה היית בישיבה אצל המנכ"ל ושמעת שהוא אמר.

מר חולדאי - ראש העירייה

הוא לא תקף אותך, הוא אמר שהוא מבקש להסביר לנוכחים את החוק.

גב' אבי-גיא

החוק אומר שאת שרותי בריאות הציבור יתן משרד הבריאות- בין בעצמו, בין באמצעות רשויות מקומיות או קופות חולים. זה נוסח תיקון מס' 4 לחוק ביטוח בריאות ממלכתי.
בחוק פקודת העיריות נאמר- שלעירייה יש סמכות לעשות כל מעשה הדרוש לשם שמירה על בריאות הציבור, וכן להקים ולקיים מוסדות לבריאות הציבור ולחינוך, ולסייע בהם. זה שני החוקים: חוק ביטוח בריאות ממלכתי וחוק פקודת העיריות. עם חוק לא מתווכחים.

ד"ר תמי שוחט

בראשית דברי הדגשתי ואמרת שמנכ"ל משרד הבריאות לא נכנס לסוגיה המשפטית, כי גם על משהו שניתן כל כך הרבה שנים, והפסקתו מהיום למחר או אפילו תוך שנה – היה לו מה לומר. והוא אמר: אתם לא רוצים לתת את השרות, בסדר, אנו נבחן את החלופות. אבל מה שעומד כרגע על הפרק, היות שאנו לא יכולים להפעיל אותו בלי התשלום עבורו, מה שעומד על הפרק זה העברה לקופות החולים, שזו גם אופציה, כי יש אחוז מסויים, קטן, בארץ, שמופעל על ידי קופות חולים.

מר שומר

אתם מתנגדים לזה?

מר לייבה - המנכ"ל

הם לא אוהבים את זה, אבל הם מקבלים את זה.

ד"ר תמי שוחט

מנכ"ל משרד הבריאות חושב שהחלופה של גורם מטפל ראשוני- שנותן שרותי רפואה מונעת, היא חלופה לא טובה ולא נכונה, השרות צריך להישאר בידי משרד הבריאות. מה שאני הסברתי לכם, שאין פה את האופציה לעבור למשרד הבריאות, יש פה האופציה לעבור לקופות החולים, זה מה שהוצע על ידי האוצר.

מר שומר

האם למשרד הבריאות יש תכניות חומש- שיש ערים שמטפלות כך ויש ערים שמטפלות כך?

ד"ר תמי שוחט

זה היה הנושא הקטן יותר, והוא הסטטוס של טיפות חלב. רציתי שכולם כחברי מועצת העירייה ידעו מה המשמעות כאשר הם שומעים העברה. זו המשמעות מבחינתנו של העברה. אני אעבור לנושאים יותר גדולים, ואני חושבת שהנושאים של כלל נושאי הבריאות בעיר הם יותר משמעותיים, הם נוגעים לאוכלוסיה יותר רחבה, ואני אייחד את שאר הדיון ואת שאר הדברים שאני אומר לנושאים האלה.

קודם כל המושג בריאות, מזמן, מזה עשרות שנים הוא לא רק העדר מחלה. הדברים האלה הופנמו גם אצל האזרח הפשוט, שזה לא רק שאין לו מחלה והוא נחשב בריא, אלא כאשר שואלים אותו על מצב בריאותו הוא לא מתייחס רק לשאלה האם יש לו היום חום או שיש לו בצקת ברגליים. אנו מדברים על בריאות במאה ה-21, על מכלול של דברים שהם קשורים לאיכות החיים, שקשורים לסביבת החיים, שקשורים לזיהום אוויר, לתנאי החיים. כך שהאימרה פה, ואני מצטערת שראש העיר עזב.

גב' אבי-גיא

הוא לא עזב, הוא יצא לכמה דקות וודאי יחזור.

ד"ר תמי שוחט

לכן, מי שאומר ומחזיק בדעה שענייני בריאות זה לא נושא לעיר בכלל, זה לא נושא לעירייה לטפל בו, לזה יש משרד בריאות ויש קופות חולים, והם צריכים לטפל בנושא הבריאות. זו תפיסה שמי שלא רואה את הגדרת הבריאות, ואמרתי לכם שזו לא הגדרה שהמצאנו אותה לפני שנה ובאנו עם נושאים חדשניים פה לעיריית תל-אביב. הנושא של בריאות כ-WELL BEING וכל הסובב את סביבת האדם כבר ידוע שנים, וחייבים לקחת ולהפנים זאת, ואי אפשר להתנער ולזרוק את הדברים ולהגיד: משרד הבריאות יעשה, קופות החולים יעשו. ואני רוצה לתת לכם כמה נתונים: תוחלת החיים בישראל בשנת 2002 אצל גברים היא 77.5, נשים 81.5. מה זה תוחלת חיים? תינוק שנולד בשנת 2002, תינוק שנולד היום לצורך העניין, הוא עשוי לחיות היום, בתנאים של היום אם הוא נולד, הוא יכול לחיות עד גיל 80. תוחלת החיים, אם אנו מסתכלים על אנשים שחיים היום והם בני 65, כמה שנים צפויות להם בממוצע לחיות, לאדם בן 65 היום צפויות 16 שנים לחיות. אני לא אחדש לכם בנתונים- ש16% מתושבי תל-אביב בשנת 2003 היו מעל גיל 65, 8% מתושבי תל-אביב בשנה הזאת היו מעל גיל 75. אני רוצה להגיד לכם בזה, שאנו נמצאים בחברה שזו לא שאלה- אם נגיע לגיל המופלג של 75 או 80, כנראה רובנו נגיע לזה, השאלה היא איך נגיע לזה, ואיך נראה. ועוד נתון אחד: בסקר קשישים של בני 65 ומעלה, 9% מתושבי תל-אביב שהשתתפו במדגים דווחו שסבלו משבר בצוואר הירך. המשמעויות, ויושבים פה אנשים מהבריאות, יושבים

פה אנשים מהרווחה, יכולים לתרגם את זה לתפקוד של אותו אזרח, יכולים לתרגם את זה לשרותים שהוא צריך לצרוך מעבר לשרותי הבריאות בקופת החולים. ובכך אני רוצה להביא בפניכם את הסוגייה שעיר לא יכולה לבוא ולזרוק את הכל על קופת החולים, היא חייבת להשתלב בכל המערך הזה שאנו קוראים היום בריאות ודאגה לבריאות התושבים.

כאן נכנסים באמת הנושאים של רפואה מונעת, כי כדי להגיע לגיל 70 או לגיל 80, כאזרח שיכול לתרום לעיר ולא רק לצרוך את השרותים השונים, אנו באמת צריכים להקדיש שנים קודם-בנושאים של רפואה מונעת, קידום בריאות, חינוך לבריאות, ואנו לא מתכוונים שהעירייה תישא את זה על גבה בלבד. יש פה התקשרויות שיכולות להיות- עם משרד הבריאות, עם לשכות הבריאות, ואנו שותפים בפרוייקטים. גם פה בעיר הזאת אנו עדיין שותפים בפרוייקטים שעוסקים בקידום בריאות, והדוגמאות מהערים בסביבה הן רבות. אנו מצפים, ואני כרופאת מחוז רואה בעירייה כאיזהשהו אינטגרטור של כל הגורמים האלה-שהם גם קופת-חולים, גם רווחה, גם חינוך, זה יכול להיות גם תברואה. כי האזרח לא מכיר את אלה שהוא בחר ויושבים בירושלים או בממשלה או בכנסת, מי שנגיש הכי קרוב לו זו הרשות המקומית.

מר חולדאי - ראש העירייה

את זה את מספרת לנו, בתור נציגת הממשלה?

ד"ר תמי שוחט

אני מספרת לכם, אני מחוז.

מר חולדאי - ראש העירייה

זה לא משנה, את נציגת הממשלה. משרד הבריאות זה הממשלה, וכאן יושבת הרשות המקומית.

ד"ר תמי שוחט

בשביל האזרח- הרשות המקומית היא נציג של הממשלה בשטח, ולכן היא מצפה שנושאי בריאות לא יהיו זרים לה, היא לא תזרוק אותם לקופת חולים כדי לעשות תכנית קידום לבריאות.

גב' דיין

את המיסים האזרח משלם לממשלה ולא לעירייה.

מר חולדאי - ראש העירייה

אנו משלמים מס בריאות לממשלה, לא לרשות המקומית.
אני רק אומר לך שאני- רון חולדאי- ראש עיריית תל-אביב-יפו, משלם מס בריאות כבד מאוד ,
ואני משלם אותו למדינת ישראל, ומדינת ישראל קבעה בחוק שהיא צריכה לשרת אותי. עכשיו את
באה אלי ואומרת: מפני שהאזרח רואה בכך כתובת, אתה צריך להכנס לזה. יש פה בעיה לוגית.

ד"ר תמי שוחט

לא אמרתי רק את זה.
לא היית כאשר התחלתי בדברי ואמרתי,

מר חולדאי - ראש העירייה

שמעתי כל מילה שאמרת.

ד"ר תמי שוחט

ביטוח בריאות קודם כל עונה על הצרכים שהם בעיקר כיום רפואה ראשונית, או הנושא של טיפולים וניתוחים. הנושא של קידום בריאות, הנושאים של חינוך לבריאות, הם נושאים שאולי עיריית תל-אביב רוצה להתנער, אבל רוב הערים בעולם ובארץ לא מתנערות ממנה.

מר חולדאי - ראש העירייה

מה זה רוב הערים בעולם? רק ירושלים ותל-אביב.

גב' אבי-גיא

לא. שרותי רפואה מונעת קיימות ברוב הערים בארץ.

מר לייבה - המנכ"ל

איפה קיימות טיפות חלב?

גב' אבי-גיא

לא מדברים כרגע על טיפות חלב, היא עברה כעת לנושא של שרותי רפואה מונעת כלליים- שקיימים ברוב הערים בארץ, גם העיריות העניות יותר לא מתנערות מזה ועושות את זה.

ד"ר תמי שוחט

אני גמרתי לדבר על טיפות חלב, ואמרתי בפרוש שהנושא הראשון שלי והקל יותר היה טיפות חלב, וזה ברור: אם אתם רוצים להעביר את זה, תעבירו את זה, תבינו את המשמעות של זה, זה הכל.

הנושא הרחב יותר, שנוגע להרבה יותר אנשים בעיר הזאת הוא נושא הבריאות בכלל, נושאי בריאות.

מר לייבה - המנכ"ל

גם אנו לא מתנערים מזה.

ד"ר תמי שוחט

למה שעיר תעסוק בבריאות ולא רק קופת-חולים ומשרד הבריאות. קודם כל בתל-אביב יש מצב מיוחד: בשנת 1990 הכריזה מועצת העיר על תל-אביב יפו כעיר בריאה, ד"ר דונכין תדבר על זה יותר, אבל אני אגע בזה בשתי מילים. בכך קיבלה עליה העיר את עקרונות היסוד של ערים בריאות, עם המשמעות שכוללת – קידום בריאות, מחוייבות למניעת תחלואה, דגש על תכניות קידום בריאות בקהילה במטרה לשפר התנהגויות בריאותיות של הפרט והקהילה, כולל מניעת עישון, תזונה נבונה, מניעת נפילות אצל קשישים. אז אם העיר תל-אביב רוצה להגיד- טעינו, ואנו לא רוצים לעסוק בבריאות, ואנו לא עיר בריאה, אז תגידו, ושהתושבים גם ידעו על זה. אבל גם ערים שלא הכריזו על עצמן ולא לקחו את המחוייבות של עיר בריאה- שקשורה ב-X משרות- של מקדם בריאות ושל רכז בריאות, גם ערים אחרות- שלא לקחו וקראו לעצמן בכותרת של עיר בריאה עוסקת ועוסקות רבות בבריאות. ואני אקרא לכם רשימה של פרויקטים של שנת 2004: הקמת מרפאת מתבגרים, הקמת פרויקט לאיתור ילדים של משפחות בהדרה, מה שנקרא מרפאת שיקמה, מימון סדנאות לאמהות לאחר לידה, ויש ברשימה עוד ואני מוכנה להעביר את זה בכתב לאחרים. זה פרויקטים של העיר רמת-גן ביוזמת עיריית רמת-גן בשנת 2004, מבלי שהיא עיר בריאה. אז היא לא קוראת לעצמה עיר בריאה, והיא לא לקחה על עצמה להעסיק רכז בריאות ומקדם בריאות וכו', אבל היא פועלת בתחומים האלה. היא פועלת בתחומים של הנוער והמתבגרים, כי הם יהיו המבוגרים שישארו ברובם בעיר הזאת. אז תל-אביב רוצה להגיד אני לא? בסדר, אבל שחברי מועצת העיר ידעו את המשמעויות.

מר חולדאי - ראש העירייה

מה המשמעויות?

ד"ר תמי שוחט

המשמעויות הן שהיום יש פה את הספר של ערים בריאות, וד"ר דונכין תדבר יותר על פרוייקטים של ערים בריאות. ערים כמו קרית גת ואחרות לוקחות על עצמן את השותפיות האלה, הן לא עושות את זה לבד, הן מתקצבות בחלקן על ידי משר הבריאות- הפרוייקטים האלה, חלקם מעמותות לפרוייקטים האלה, אבל הן מכריזות: אלה הם דברים שהם בשטח עיסוקי.

אני רוצה בחלק האחרון להתייחס לנושא של מי עושה את התכניות האלה ומי אמור לעשות את התכניות האלה: קידום בריאות ותכניות מניעה- עוסקים בהן אנשים שזה המקצוע שלהם. אני אישית מומחית בבריאות הציבור, וכמוני יש רופאים אחרים שהתמחו בבריאות הציבור. יש אחיות שהמקצוע שלהן – בריאות הציבור, יש אנשי רפואה ופרה-רפואה שהתמחו בפרוייקטים של קידום בריאות. וברור שזה נושא מולטי-דיסציפלינרי, שחייבים להיות שותפים בו- אנשי רווחה, חינוך, בריאות וסביבה, אבל ההובלה צריכה להיות על ידי אנשים שזה המקצוע שלהם. ולא להגיד, דרך אגב מה זה משנה, אני יודע לעשות תכנית למניעת נפילות אצל קשישים, לא משנה מה המקצוע שלי, אני אעשה ככה וככה. אנשים למדו את המקצוע הזה ויש אנשים שזה תחום עיסוקם.

ועל רקע כל אלה, לא ברורה באמת ההחלטה שלמשל מרפאת מתבגרים- הבנתי שפה כל שנה נלחמים מחדש על התקציב שלה. במחוז תל-אביב שאותו אני מייצגת, בעיר בת-ים יש רפואת מתבגרים, בעיר חולון יש מרפאת מתבגרים, בבני ברק יש מרפאת מתבגרים, ולאחרונה גם ברמת-גן יש מרפאת מתבגרים, ובמחוז תל-אביב- משרד הבריאות נותן את החלק שלו. כל הנושא של רכזת קידום בריאות פה, רכזת עיר בריאה, קורסי עזרה ראשונה והחייאה לתינוקות- שאני מבינה שהם ירדו מהפרק, ימי בריאות, לא דברים שדורשים משאבים מעל ומעבר. תקציב מרפאת המתבגרים זה 220,000 שח', וזה נתונים שהתקבלו מפה. ימי בריאות, שבוע בריאות, העלאת הנושאים של בריאות. אתם מדברים על כסף. אוניברסיטת תל-אביב נמצאת היום בכותרות, היום היתה שביתה בבוקר, זה פקס שקיבלתי לפני שיצאתי הנה, בקשה לערוך שבוע בריאות בפקולטה

להנדסה באוניברסיטת תל-אביב. אז לשכת הבריאות היא שותפה לזה, היא תורמת, אבל היוזמה באה מאוניברסיטת תל-אביב, עם המשאבים הדלים.

לא ארוחב כי אני חושבת שהמסר הוא ברור, ואני קוראת באמת לחברי המועצה לא לתת את היד להרס תשתיות, כי הבנייה של התשתיות האלה מחדש עורכת הרבה יותר זמן מאשר האפשרות למצוא משאבים ולהשאיר לפחות גרעין שימשיך ויפעיל את הפרוייקטים האלה. יש פה אנשים בעיר- שאני יודעת שפיתחו מיומנויות, שנמצאים יחד אתנו באיגוד לבריאות הציבור, אנשים שקיבלו את הגושפנקא המקצועית שלהם מגורמים אחרים, ולא דווקא רק בעירייה. אני חושבת שחייבים לשמר פה מעבר לתקציב, גם את המודעות שבריאות היא אולי לא סקסית כמו מסעדות. אני נוסעת הרבה בעיר ורואה מודעות של הצגות ופרוייקטים של מופעים וכל מיני פסטיבלים, וכתוב – בחסות עיריית תל-אביב. אני חושבת שאולי קשה למכור את נושא הבריאות, אבל מי שחושב לטווח ארוך- מבין את התועלת בהשקעה בבריאות, ושזה לא רק משרד הבריאות ולא רק קופות החולים.

תודה רבה.

(מחיאות כפיים)

גב' אבי-גיא

תודה רבה.

אני רוצה להזמין את ד"ר מילכה דונכין- יו"ר הועד המתאם של רשת ערים בריאות בישראל, ואני מבקשת ממנה להיות קצרה בדבריה, כי בינתיים הצטרפו פה עוד חברי מועצה, ויש לנו כבר נוכחות מרשימה של 13 חברי מועצה, ואני רוצה שגם הם- תהיה להם הזדמנות. אני רוצה לדעת איפה עומדים חברי המועצה בנושא הזה- שאני רואה שהוא בנפשו.

ד"ר דונכין

תודה רבה. שלום לכולם.

אני שמחה שיש לי הזדמנות לדבר על עיר בריאה בעיר שמעולם לא הופעתי ודיברתי, ואני עושה את זה בכל יתר הערים, יש לנו היום 35 כאלה.

אני רוצה קצת לחדד מושגים שד"ר שוחט דיברה עליהם ולחבר את זה עם העיר הבריאה. קודם כל, כל עיר עוסקת בבריאות, בין אם היא מודעת לזה ובין אם לא. אם אתם עוסקים בתשתיות או אתם עוסקים בחינוך, או אתם עוסקים בסביבה, אתם משפיעים על הבריאות עם ההחלטות שלכם. אם התשתיות יאפשרו חיים תקינים- זה תורם לבריאות, ואם זה לא מאפשר חיים תקינים, זה פוגע בבריאות. כך שכל עיר, בכל פעולה שהיא עושה, יש לה השפעה על בריאות. ובריאות נקבעת- לא על ידי שרותי הבריאות. ואני רוצה לעשות פה אבחנה ברורה בין בריאות לבין שרותי בריאות. בריאות זו זכות של כל אדם, שרותי בריאות זה המכניזם שדרכו מעבירים שרותים- שהם לא בהכרח מקדמים את הבריאות, הם בעיקר מטפלים בחולי, בחלקם מטפלים כרפואה מונעת, ומיעוטם עוסקים בקידום בריאות. אני חושבת שחשוב מאוד לעשות את האבחנה הזאת. בעיריית תל-אביב מערבבים את היוצרות. יש שרותי בריאות של העירייה, ואני חושבת שאת הנושא הזה צריך לבחון באופן נפרד מהאחריות של העירייה לבריאות התושבים, זה שני דברים שונים. שרותי הבריאות לא אחראים לבריאות התושבים, הם שותפים לאחריות הזאת. מי שאחראי לבריאות התושבים זה כל אדם בפני עצמו.

מר חולדאי - ראש העירייה

אני רוצה להגיד שאנו מבינים מצויין, ואני מציע שתתני קצת קרדיט לאינטליגנציה שלנו. אנו מבינים מצויין. כולם פה מבינים טוב מאוד.

ד"ר דונכין

אני מאוד שמחה לשמוע שיש פה הבנה, פשוט אני התבלבלתי מההרצאה הקודמת.

אם כך, אני רוצה לחזור להחלטה שהיתה במליאת מועצת העיר, טרם זמן, סליחה ראש העיר. היתה פה החלטה, ואני מבינה שעד שלא נעשית החלטה אחרת במליאת מועצת עיר- היא עדיין תקפה. וההחלטה היתה, לקבל את העקרונות של עיר בריאה ולתפקד באופן כזה. וזה לא בהכרח אומר שצריכים להיות שרותי בריאות הציבור בעיר, אבל זה כן אומר שיש מחוייבות פוליטית. והמחוייבות הפוליטית צריכה להיות כזאת, שהיא לא רק עושה פרוייקטים, ואני לא כל כך אוהבת את כל מושגי הפרוייקטים. אנו מדברים על תפיסת עולם שאומרת- שצריך לקדם את בריאות התושבים ולצמצם את הפערים הבריאותיים שבה. אלה הם העקרונות של בריאות לכל שאימצנו כעיר בריאה. ארגון הבריאות העולמי מוביל ואנו אתם בתחום הזה, ואנו שותפים לתנועה כלל עולמית.

העיר תל-אביב אימצה את הנושא הזה בשנת 1990, ובשנתיים הראשונות הובילה את הרעיון בתוך אגף בריאות הציבור- אחות, ללא תוספת תקציבית, זה היתה הגב' שרה הראל, ואני מוכרחה לציין את שמה כי היא היתה ראשונה בתחום הזה.

קריאה

היא לא היתה אחות.

ד"ר דונכין

טוב. היתה הגב' שרה הראל ועשתה את זה בצורה מאוד נאמנה. אחריה נכנסה לתפקיד ד"ר דרורה מלוביצקי, שיש לה P.H.D בבריאות הציבור, והיא מאז מובילה את התהליך במסגרת שאפשר לקדם בתוך שרותי בריאות הציבור. אנו היינו רוצים לראות מסגרת הרבה יותר רחבה, של הרבה יותר שותפויות, של השפעה על התכנון האסטרטגי-העירוני, שמדבר על קידום הבריאות של כלל התושבים וצמצום הפערים, ולכל עיר יש פערים, את הפערים של תל-אביב אנו קראנו מעל דפי העתונות, אני חושבת שיש פה הרבה מה לעשות. ולכן, אני מאוד הייתי ממליצה: תקבלו החלטה לגבי נותני השרותים, זו החלטה שאני לא רוצה לגעת בה, אבל כן הייתי מבקשת שתמשיכו להשתתף ברשת של הערים הבריאות, כיוון שיש עוד הרבה מה לעשות, אני לא חושבת שמיצו את כל האפשרויות.

מר חולדאי - ראש העירייה

מישהו העלה שאלה על העניין הזה?

ד"ר דונכין

אני לא יודעת.

אני אשמח לשוחח אתך באופן אישי על הנושא הזה, כי אף פעם לא עשינו את זה.

מר חולדאי - ראש העירייה

אף אחד לא העלה.

גב' אבי-גיא

בתקציב של 2005 הוחלט לבטל את התיקצוב של הנושא הזה, בין היתר גם של עיר בריאה. זה
אכן נכנס לתוקף ב-1.1.2005.

מר לייבה - המנכ"ל

עיר בריאה זה לא עניין של תקציב.

מר חולדאי - ראש העירייה

זה מה שנאמר כאן.

קריאה

זה לא נכון, זה מחייב רכוז.

ד"ר דונכין

זה כן מחייב שיהיה מתאם.

מר לייבה - המנכ"ל

יש לנו מנהל אגף, שהוא ד"ר שיכול לעסוק בעניין הזה, לא בעלי התפקידים מלמטה הם הקובעים.

מר חולדאי - ראש העירייה

אני רציתי לדעת האם היתה הצעה מטעם עיריית תל אביב – שהיא לא רוצה להשתתף בתהליך הזה שנקרא עיר בריאה.

ד"ר דונכין

לא. אבל אני שמעתי שיש איום על התפקיד של מתאמת הבריאות, ומאוד חבל לי, כיוון שמתאמת הבריאות של תל-אביב, כמו שציינתי, היא איש מקצוע מהשורה הראשונה, היא שותפה להנהלת רשת הערים הבריאות בישראל, היא משאב בלתי רגיל, לא מספיק מנוצל, וחבל יהיה שזה יעבור לאדם שהוא פחות מתאים לתפקיד הזה.

אנו ניסחנו את הגדרת התפקיד של המתאם, יש את כל הסיפור של רשת ערים בריאות באתר באינטרנט, וזה מופיע גם בחוברת שאני אשמח אם תקחו אותה אחר כך.

תודה.

גב' אבי-גיא

מכיוון שהזמן הוא מאוד מאוד קצר אני מבקשת מהחברים להצטמצם. שמענו את ד"ר שוחט-שפרשה את היריעה ורצתה להשכיל את כולנו בזה, כעת אני מבקשת מחברי המועצה ומי שמתתף-שיהיה קצר בדבריו, ויסתפק ב-2-3 דקות.

מר וולנד

אם רוצים למצות את הנושא, אי אפשר לעשות זאת ב-2-3 דקות.

גב' אבי-גיא

מה שלא אומרים ב-2-3 דקות, לא אומרים גם ברבע שעה.

מר מזרחי

ראשית, אני מודה על העלאת הנושא- שהוא כל כך חשוב לכולנו, גם על ידי אנשי משרד הבריאות, אבל יש לי רושם שלעתים, ואני עושה כאן באמת הכללה, ואתם באמת תסלחנה לי על מה שאני הולך לומר, שהממשלה מתנערת מהאחריות שלה וזורקת את המשימות שהיא אחראית להן, לערים. אגב, זה נוגע גם לנושא הבא שעל סדר היום, הנושא של הדיור הציבורי. זו אחריות של ממשלת ישראל לטפל בנושאים החשובים שאתן דיברתם עליהם. בהחלט כן. העירייה יכולה לסייע, העירייה יכולה וצריכה לתרום את חלקה, אבל אנו רגילים לראות את זה גם ברווחה, גם בבריאות, גם בשיכון וגם בתחומים אחרים-שהכל העירייה תעשה, העירייה תבצע. ומאיפה התקציבים? התקציבים שיש לעיר תל-אביב יפו זה מהמיסים של תושביה והעסקים שבה, ושקל אחד אנו לא רואים מהממשלה לטובת העניין הזה. אני שמעתי שאתן מצפות שהעירייה תיזום. אולי הפוך? אולי שאתן תבואנה ביוזמות ברוכות וחשובות, ותראינה אם יש איזושהי שותפות בתוך עיריית תל-אביב.

לכן לסיכום אני רוצה לומר: הרעיון שממשלת ישראל על כל שריה וכל התחומים שלהם- להטיל את זה על הרשויות המקומיות, אני חושב שזה לא נכון ולא צודק.

גב' דיין

בשתי דקות זה בלתי אפשרי, אבל מאחר שזה לא נושא חדש לאף אחד מהיושבים כאן ואנו די בקיאים, לכן גם היתה קצת הרגשה של- אל תעשו לנו בית ספר. אני לא אומרת את זה לגבי אבי-גיא, אני אומרת לרופאות הנכבדות- זה נושאים שאנו עוסקים בהם ביום-יום, כל אחד בתחומו, ובגדול בנושא הבריאות אנו עוסקים בעיון רב ובתשומת לב מירבית לפני תקציב, בזמן תקציב וכל מה שקשור בזה.

אני רוצה לומר שהטון כאן היה טון מאוד תוקף, ולפי דעתי- להאשים את עיריית תל-אביב,

גב' אבי-גיא

לא תוקף, ביקורתי.

גב' דיין

סליחה. רהיטות השפה היא עדיין נחלתו של אדם, ואני בוחרת בקפידה רבה את המילים. כאשר מאשימים את עיריית תל-אביב בהרס תשתיות הבריאות, זה לא ביקורתי, זה תוקף. הרס תשתיות הבריאות, עם כל הכבוד- אפשר לבוא בטענות, ואמר את זה מר מזרחי, למרות שהוא שותף בממשלה הקיימת. אני מצטערת מאוד: אנו לא נהיה פרייארס של נפילה בין כסאות של שר בריאות ושר רווחה, שאני עדה לזה יום-יום, ושרים מתקצבים אחרים, והציבור שלנו משלם מיסים כמו כל ציבור אחר, אולי אפילו קצת יותר, מיסים של המדינה, בין אם זה ביטוח בריאות או מס הכנסה או כל מס אחר. תל-אביב היא עיר בריאה, ותל-אביב עושה את כל מה שצריך כדי להשאר עיר בריאה, ואנו לא צריכים להטפות מוסר. יש כאן בעיות של העברה מסמכות לסמכות. כאשר אני נכנסתי לתפקיד, אני שמעתי הרבה על עניין הבריאות וטיפות החלב. אבל עכשיו אומרת לי הגברת ממשרד הבריאות- שמשרד הבריאות מבין שהוא צריך לקחת את זה, הוא לא רוצה

לקחת את זה, הוא לא רוצה לקחת את זה בלי האוצר. של מי האוצר? בין האוצר ודני נווה, בין ביבי ודני נווה אני צריכה לתווך? זה ענייני? אני הצרכנית שלהם, אני משלמת את המיסים שלהם, אני מתקצבת מעל ומעבר כל תושב שלי בכל הנושאים: בין אם זה רווחה או חינוך או בריאות. אז הסיפור שדני נווה אומר: אני לא רוצה לגעת בזה, ואומר לביבי- אתה תיתן לי. אחר כך באים לקופות החולים, שהשבח לאל, גם הן לא נמצאות מופסדות בתיקצוב של בריאות, של תקציב הבריאות. ואומרים לקופות החולים: אתם תקחו, אבל ישר אומרים לנו: הם יקחו רק חלק ולא יעשו את זה טוב. אז – אני קודם כל רוצה לשמוע מקופות החולים שהן לא מוכנות אני שומעת ממשד הבריאות שהוא לא מוכן, אני שומעת ממשד האוצר הוא לא מוכן לתקצב, אני לא שומעת את קופות החולים שהן לא יכולות, אז מה אתם אומרים? שאנו פרייארים? היות שאנו בן-כה עוסקים בזה, אז לא מן הראוי להזניח את התינוקות שלנו, ומן הראוי לדאוג להם שהם אכן יגיעו לגיל 80. הם יגיעו לגיל 80, ויגיעו במצב יותר טוב מאשר במקומות אחרים בארץ, למרות דני נווה, למרות ביבי נתניהו, למרות החשבונות האלה בין הקופות והגורמים האחרים.

באשר למניעה ורפואה ציבורית, אני חושבת שצריך לעסוק בזה סעיף סעיף, אני חושבת שכל מה שדיברתם כאן, ובבקשה, הרס תשתיות זו מילה גדולה. סה"כ זה התכווץ וצר לי על כך, כי הקונספציה שלי – של עיר בריאה, והיא קשורה מאוד ברווחה, ואנו עושים ביחס לזה, הצטמצמתם למשרה אחת, חבל, חבל, כאילו שכל העניין הוא בביטול משרה או משרה וחצי. זה לא ראוי. נושא של מניעה ונושא של בריאות הציבור הוא לא מתחיל, לא נופל ולא קם על גברת כזו או אחרת, תהא מומחית וותיקה ככל שתהא. אז אם צריך להקדיש לזה זמן- נושא נושא, אז בבקשה, לא במתקפה, ועם להראות את המקורות. והמקורות של השותפיות הם לא באוויר, הם לא בשמים, זה כתוב גם בחוק וזה כתוב על לוח ליבנו, המחוייבות שלנו היא לא פחתה, והבריאות של הציבור בתל-אביב, בבקשה לא לזלזל, זה עדיין הציבור הבריא ביותר, אבל הוא בריא למרות הבריאות, למרות תקציב הבריאות, למרות האוצר, ואולי גם למרות ההגדרות של המחוז.

מר שומר

תמיד במצבים כאלה שהנושא לא עולה במליאת המועצה, צריך לדבר בפורום מועצה.

אני לא חושב שצריך לתקוף את ד"ר שוחט, נדמה לי שאת רופאה של הנכדה שלי.

מר חולדאי - ראש העירייה

היא אשת מקצוע מעולה, זה לא נוגע לעניין.

מר שומר

אני רוצה לתמוך בה ולתקוף את הממשלה, ואני אומר את זה חד וחלק. אני חושב שכל עבודת הממשלה היום וכל מה שקורה, ולא אכפת לי שזה יהיה מחר בעתון, אני אומר את זה חד וחלק: אחרי שרואים תמונה בידיעות אחרונות של 4 חולים, ומחר בבוקר אולי ביבי יעביר 70 מליון שח' לטובת משרד הבריאות, וכך זה קורה כל יום, כל שני וחמישי.

אני חושב שמול הטענה של 60 שנה עיריית תל-אביב מתנהלת כפי שהיא מתנהלת, גם זה לא אסון גדול, וצריך להבין את העניין הזה. אז קרה 60 שנה כך, ומותר לעירייה ולראש העירייה ולחברי המליאה לחשוב משהו אחר, זה טבעי.

אני פה רוצה לטעון דבר אחד נגד הממשלה, ולא נגדכן או נגדנו, כי אנו בסה"כ רוצים שהעיר הזאת תהיה בריאה. זה שיש בריאות וזה שיש תרבות וזה שרואים אותה ורואים את הדברים האלה, זה לא קל וזה לא פשוט. ואני בטוח שהעירייה, ראש העיר והמנכ"ל וכולנו- שאנו לומדים את זה כאן, מה הנושא הזה של בריאות. ואני מדבר אצלנו בסיעה, כי הגב' אבי-גיא מציגה את זה בפנינו מפעם לפעם, ואנו שומעים שטיפות חלב והבריאות הולכות להסגר, וזו הבעיה. הבעיה היא לא בעירייה. העירייה- מותר לה לחשוב אחרת קצת מאשר משרדי הממשלה, ואם בעיר אחרת יש נוהג אחר – שהם נותנים את הדבר הזה, כבר זה מראה שזה לא טוב. אם יש טעות לגבי עיר אחרת, מותר לנו כעירייה לחשוב שונה מכל הדברים. אם יבוא מנכ"ל משרד הבריאות עם כל תפארתו ועם שר הבריאות ויגיד: אני רוצה עכשיו להוציא הוראות חדשות כלפי כל מדינת ישראל. הרי הוא לא עושה את זה. הוא בא ואומר: עיריית תל-אביב שונה, ירושלים שונה, וערים אחרות שונות, זו הבעיה. הבעיה היא לא אצלך, כי סה"כ את כמוני ואני כמוך. אנו שלוחי הציבור, פקידים, מנכ"לים, חברי מועצת עיר וכו'. דעתי היא פה בקטע הזה, שהטענה היא אך ורק, אך ורק למשרד הבריאות. הוא לא עושה שום דבר בצורה מסודרת ומכובדת ונוהלית כלפי העיריות. צריך להיות כלל אחד לגבי כולם.

גב' אבי-גיא

מר שומר הוא יו"ר המועצה, ומר גלעדי הוא יו"ר סיעת הליכוד וסגן ראש העיר.

מר גלעדי

אני לא מייצג את הממשלה, אבל קשה היה לשמוע את החברים הקודמים- שחלקם שותפים בקואליציה הממשלתית גם כן, תוקפים את הממשלה.

מר חולדאי - ראש העירייה

זה כל ממשלה, כולל גם את ממשלת ברק, זה ממשלות ישראל לדורותיהן.

מר גלעדי

ממשלות ישראל לדורותיהן. אבל קשה לי מאוד לקבל את העמדות ולראות איך זורקים את הכל כלפי הממשלה, ובמיוחד בהתייחסות.
בסה"כ הגב' דיין, להזכירך, בחודש דצמבר אנו הצבענו על תקציב. תקציב זה למעשה תכנית של פשרות: גם ככה וגם ככה. היו למעשה צרכים של כל מיני זרמים במסגרת הקואליציונית. ואת היית אמונה על שרותי רווחה.

גב' דיין

עדיין.

מר גלעדי

כאשר חלק מתוך הנושא הוא גם הנושא של בריאות הציבור. ולכן אני בטוח ששקלת לפני שהמלצת והצבעת על התקציב, ידעת על מה את מצביעה, ולא התבססת על העניין של הממשלה, ולבוא ולהגיד- דני נווה, ביבי נתניהו, זה לא רלבנטי. תקציב שרותי הבריאות בעיריית תל-אביב לא ירד במהלך השנים האחרונות, אם אני לא טועה. נכון ד"ר נחמה? התקציב שמשרד הבריאות מתקצב את העיר תל-אביב לא נפגע כהוא זה. באה עיריית תל-אביב, וגם זה לזכותה, היא בונה תקציב, והיא רואה אם היא רוצה להשקיע בשרותי בריאות, או היא רוצה להשקיע בשרותים כאלה, בשרותים אחרים, ואנו הצבענו. גם אני קיבלתי את התקציב. אני לא אהבתי את כל התקציב, אבל הצבעתי וקיבלתי אותו. גם את הצבעת וגם קיבלת אותו. ולכן אני חושב שהיום מחובתנו אנחנו כנבחרי ציבור- להסתכל גם לציבור בעיניים ולהגיד, זה התקציב שאנו הצבענו לו ממשלת ישראל לא קיצצה בתקציב במהלך שנת 2004, 2005, 2003. לא קיצצה.

שאלה

מי קיצץ? העירייה?

מר גלעדי

העירייה החליטה לעשות שינוי בסדרי העדיפויות, וזה אנחנו הצבענו. אנו הצבענו לקיצוצים האלה. ולכן היה לנו את הזמן בדצמבר, לבוא ולעשות שינוי בסדרי העדיפויות. אז בואו לא נזרוק את הכדור לכיוון ירושלים, נסתכל קודם כל על עצמנו ועל הדברים שלנו. נכון שבריאות הציבור זה ערך עליון, ונכון שעיר בריאה היא עיר טובה, אבל יחד עם זאת יש צרכים נוספים בעיר תל-אביב, והיו קיצוצים נרחבים במקומות נוספים, כאשר אנו שמנו את ידינו עליהם, וראינו אותם. אבל זה התקציב, לצערי זה התקציב שהתקבל. זה תקציב של פשרות, פשרות בתחום כזה, פשרות בתחום אחר. לכן, אם אנו רוצים להתבסס, צריך להסתכל על שנת 2006 ולראות אם באמת יש צורך לעשות אותם, אין צורך לעשות אותם, אבל מה שנעשה כבר נעשה, אי אפשר היום לבוא ולשנות דפוסי עבודה ולהחזיר את הגלגל אחורנית.

תודה.

גב' אבי-גיא

אני מבקשת שראש העירייה ישמע מה אני רוצה להציע, ואתה תגיד את המילה האחרונה :
יושבים פה אתנו- מי שהיתה הרופאה המחוזית בעבר, ואני יודעת שהיא חסידה גדולה של מערך
שרותי הבריאות בתל-אביב, ואנשים אחרים, וועדת הבריאות. יושבים פה האנשים המקצועיים-
מר זאב פרידמן, ד"ר חיים נחמה, פשוט הזמן קצר.

מה שאני הייתי רוצה, קודם כל דבר אחד לתקן. מר גלעדי, אתה אמרת- אנו כולנו הצבענו.
התקציבים הייעודיים לנושאי קידום חינוך, בריאות, ועיר בריאה נמצאים בתקציב של 2005.
בפועל לוקחים אותם מזה, ויש לי מכתב חתום על ידי מנכ"ל העירייה, שאומר שעל דעת ארגון
העובדים, ואני לא הייתי שותפה לדיונים, אנו הסבנו אותם למנוע פיטורים של עובדים
סוציאליים. יש לי פה המכתב שחור על גבי לבן, במקום עיר בריאה, לא נפטר עובדים סוציאליים.
זה דבר אחד.

מה שאני הייתי רוצה, אם אפשר להתאחד סביב החלטה של שני סעיפים, שני משפטים :
א. להפסיק לסגור טיפות חלב, כל עוד מתנהל מו"מ. להפסיק לחסל אותן. בשבוע הבא סוגרים את
טיפת החלב בנווה עופר, אני יודעת שעל הפרק עומדת סגירת התחנה בתחנה המרכזית, ילדי
עובדים זרים- לא יהיו להם שום שרותי בריאות. שרותי הרפואה המונעת זה שרותי הבריאות
היחידים שקיימים. אני רוצה שאנו נתאחד סביב החלטה הזאת. זה לא פורום שמקבל החלטות,
אבל יש פה בכל זאת נציגות נכבדה של נבחרי הציבור, של חברי המועצה.

ב. והדבר השני : להשאיר תקציבים ייעודיים לחינוך לבריאות, לקידום בריאות ולעיר בריאה. אני
לא עומדת על הנפשות הפועלות, אני מדברת על הנושאים. מכיוון שאם לוקחים את זה, וכמו
שאמרו לי : אם אנחנו נצטרך לאיזה משרות במחלקת הגבייה או באגף אחר, אנו נעביר את הכסף
לשם, הרי אם לא יהיה לנו כסף- לא נוכל לעשות גם את המינימום ששרד.

אם אתם מסכימים איתי על הדבר הזה, אני מאוד מאוד אשמח. זה הסיכום המינימלי, לא
המכסימלי, המינימלי.

תודה רבה.

אדוני ראש העירייה- לסיכום.

(מחיאות כפיים)

מר חולדאי - ראש העירייה

גבירותי ורבותי:

אני קודם כל באמת מודה לכל מי שהשתתף, אבל יש כאן דברים קצת בעייתיים בעצם העניין, בצורת ההצגה, בצורת הטענה.

ד"ר תמי שוחט, אני מוכן לקבל אותך במשרדי, ונתווכח ערכית על מה היה צריך לקרות במדינה בתחום הבריאות, זה בסדר גמור. זכותך להביע דעתך, זכותי להביע דעתי. אבל יש דברים שגם אני וגם את, כשבאים הנה, זה לא השקפתנו. זה לא השקפתנו. כאן לא דנים על השקפתי לגבי בריאות. את היום עובדת מדינה, מנהלת מחוז של משרד הבריאות. אני-ראש עיריית תל-אביב. אני כפוף לחוקי המדינה, אני כפוף להחלטותיה, מגמותיה, ולמה שהיא אמרה שצריך לעשות. הויכוח הפוליטי על איך בונים את מדינת ישראל ואיך היא מתנהגת- הסתיים בכנסת. אני יכול להחליט מחר בבוקר, לבוא לכאן ולכאן ולהגיד: רבותי היקרים, יש בעיה עם הבטחון האישי של אזרחי העיר הזאת, ואני רוצה שתהיה משטרה עירונית. אומרת לי המדינה: רגע אחד, לא! במדינת ישראל על הבטחון אחראים המשטרה וצה"ל, אין דבר כזה משטרה עירונית. למרות שאתה רוצה לא תיקח! אנחנו אחראים על בטחון אישי. שווה הבטחון האישי ברהט ובעיר תל-אביב יפו, נקודה! יותר מזה: כאן מגיע העניין הפוליטי. פנו אלי מצהלה ואמרו לי: יש לנו בעיה של בטחון אישי, מבקשים לשים מחסום בכניסה לצהלה כל לילה. יש לנו כסף, אנו לוקחים שומרים. אמרתי- לא יקום ולא יהיה! יהיו לנו אזרחים שיש להם כסף לקנות משטרה ואזרחים שאין להם כסף לקנות משטרה?! לא מאשר לסגור את צהלה. שם אני מבטא לצורך העניין- את דעתי הפוליטית כראש העירייה. אבל את ההכרעה לגבי בריאות במדינת ישראל הכריעה כנסת ישראל, לא רק בפקודת הרשויות וכל מה שכרוך בזה, אלא גם בהגדרה שיש דבר שנקרא מס בריאות ישיר, גם מס בריאות וגם מס הכנסה. אין לי ויכוח אתך על חשיבות הבריאות. יש עוד הרבה מאוד נושאים שאני חושב שמדינת ישראל היתה צריכה להתנהג אחרת, ובענווה ובהכנעה אני מציית לחוק ומנהל אותם על פי הכרעתה של מדינת ישראל. מדינת ישראל הכריעה שאני לא אוכל לשפר את מצב התחבורה בעיר תל-אביב יפו, ולכן אינני עוסק בתחבורה. אין לי שום סמכות ושום

אחריות בתחום התחבורה. מדינת ישראל הכריעה איך זה עובד, וכך היא הכריעה. אני חושב שזה גרוע, זה לא שייך, אבל ככה היא בנתה את מבנה המיסים, והיא הכריעה שאני לא יכול להכריע, ואני גם לא יכול להעלות את המיסים.

את כאן עומדת ונואמת כשאת לא מדברת על הדברים הבסיסיים שמהם אני מתחיל בכלל. אגיד עוד יותר: באתי לעיריית תל-אביב לפני 6 שנים והתייצבתי כאן. כל אלה שנמצאים כאן היום-היום, או רובם. רק שהיה לי גרעון שנתי של 180 מליון שח', והייתי חייב לספקים 250 מליון שח' בפיגור של עוד חצי שנה, ולא ידעתי איך לשלם משכורת לעובדי, לא לרופאים ולא לעובדים שנמצאים פה. אז מה? אז מישהו נתן שרותים. וגם לקחו הלוואות. אז אני משלם 400 מליון שח' כל שנה. אילו לא היו לוקחים הלוואות ולא מבזבזים את הכסף, אולי הייתי יכול לעשות עם זה עכשיו משהו אחר. כלומר, הויכוח לא יכול להיות פה על הבריאות רבותי, זה לא הנושא, ואת זה כל אחד ואחד צריך להבין.

רבותי היקרים, אני חושב ערכית שעכשיו הדבר הבהול ביותר זה נושא סל התרופות. עיריית תל-אביב תחליט שהיא נותנת 5 מליון שח' לסל התרופות. למה לא? למה אף אחד לא העלה את זה פה? אתם מוכנים שסל התרופות ישאר כמו שהחליטה הממשלה?! הבזיון הזה?! אז למה אף אחד לא בא שנשלם לסל התרופות?!

יותר מזה: לפני שבוע באמת ובצדק קם מר מוזס ואמר: יש לי נושא חשוב ביותר, חייבים לתת לנושא של הסמים. בסדרי העדיפויות שלי, אני יכול למצוא צרכים אין סופיים כואבים בצורה בלתי רגילה. אני נותן מספיק? השבוע גמרתי לקרוא את חוברת הדיווח על העובדים הזרים שנמצאים פה בעיר תל אביב יפו. כתבתי לגברת שמנהלת את זה: דמעות עמדו בעיני כשקראתי את הדו"ח. כך כתבתי לה, כי באמת דמעות עמדו בעיני, מי שמכיר את הטרגדיות שקורות שם. מישהו במדינה שם מרכז סיוע לעובדים זרים? רק אני!

לכן, כשבאים הנה ומטיפים לי בסגנון של החשיבויות וכל הדברים האלה, אני אומר: לי לא צריך! לי כואב ממילא! אני בוכה כל לילה ממילא! מה זה שייך בכלל? אנו דנים על עניין עקרוני, ומי שלא יבין אותו- לא מבין כלום. זה צד אחד של העניין.

הצד השני של העניין הוא לא פחות חשוב, ועל זה אני אומר כאן גם לעובדי ולכולם: אני מכיר את העיר תל-אביב יפו מצויין. אני נמצא בעיר תל-אביב יפו ומסתובב בה- כל שבוע, כל יום, מסתובב גם בשכונות וכן הלאה, מדבר עם תושבים, נפגש במפגשים, מסתובב בכל מקום, מכיר ויודע. תאמינו לי: אני הראשון שהסנסורים שלי עובדים כשמהו כואב באמת. עכשיו, אני מסתכל לכם

בפרצוף ואומר לכם: היו לי 24 טיפות חלב, יש לי היום 16, סוגרים עוד אחת. אני אומר לך- כאשר תבדקי סטטיסטית, מקבלים ב-16 האלה היום או ב-15 האלה מחר, יותר ממה שקיבלו קודם. מישו קם לפני כן ובא ואמר: רבותי, אפשר להסתדר גם עם פחות!! בואו נעשה את זה כמו שצריך, נארגן את זה קצת אחרת, נעשה את העבודה. אני אומר לכם: פרט לעובדה אחת ובה אני מודה: יש אוכלוסיה מסויימת שבאמת לא יכולה להגיע ברגל, צריכה לעלות לאוטובוס עם התינוק ולהגיע לטיפת חלב. זה נכון, המרחקים גדלו. אבל לקבל שרות- כל אחד יכול לקבל שרות היום, גם היום. והיו 26, אבל היה גרעון לא נורמלי, וליד כל תחנה הפגנה, עובדים, הפגנה- מועצה. אז צריך גם יושר אינטלקטואלי וקצת אינטגריטי- להגיד במה ואיך לעשות יותר יעיל את השרות שאותו באמת צריך לתת, ואת ההצעות האלה אני רוצה לקבל.

ולכן, מה שאני אומר לכם: כשיש מס בריאות מיוחד, השאלה היא לא אם צריך בריאות הציבור בעיר תל-אביב יפו ואנו צריכים להתנדב. כי מה שקורה, ואני אומר לכם לאורך כל הקו, לכל חברי המועצה: בכל מקום שאני מתנדב- הם לא באים. בכל מקום שאני עוזב, אין להם ברירה והם נכנסים, כי זה החוק במדינת ישראל והם חייבים לקיים את החוק.

נכון, פרנסי העיר תל-אביב יפו ראויים לכל שבח, ואני מעריך אותם, שבתקופת המנדט, בתקופה שהמדינה היתה תחת שלטון עם אחר, ידעו פרנסי העיר תל-אביב יפו להתאגד ולהקים הסתדרויות, ולהקים איגודים, ולהקים שרותים, ולקיים את כל הדברים שהם לא קיבלו מהממשלה המרכזית, מהשלטון הצבאי המנדטורי. באמת נפלא! קמה מדינת ישראל החדשה, העצמאית, וחוקקה את חוקיה וקבעה את הנהלים. והרי זה פלא, במקום שהתנדבה העירייה מתקציב הארנונה- שלא נותנים להעלות אותו, כי המדינה מפקחת על הארנונה ולא נותנת לה העלות, התנדבה המדינה לא להצטרף לחגיגה.

ולכן הויכוח לא יכול להיות ביני ובין מנהלת מחוז שעושה עבודה נפלאה. זה לא קשור. היא עושה עבודה נפלאה והיא אשת מקצוע יוצאת מהכלל. אבל לא לבוא ולהגיד לי שצריך שרותי בריאות. את זה תגידי למשרד האוצר-שמחובתי לממן את זה, ולא אלי- שאין מחובתי לממן את זה. זו הנקודה העקרונית פה.

ואני, כראש עיריית תל-אביב יפו, כמו שבחיי הפרטיים לא לוקח OVER DRAFT ומסתפק במה שיש. גם כשאין סוף צרכים שמונחים לפיתחי. אני חייתי בתקופה הרבה יותר קשה במדינה הזאת, ואני יודע להסתפק במועט, ואני יודע שאת מה שאין- אי אפשר להשיג. אבל אני יודע שמי שצריך לממן את שרותי הבריאות בעיר תל-אביב יפו על פי חוק- היא מדינת ישראל. ובכל מקום

שהמדינה באה וביקשה מעיריית תל-אביב לשתף. גם אני לא אוהב פרוייקטים דרך אגב, כל דבר שהוא פרוייקט זה לא רציני. יש שרות, אם זה שרות זה שרות. ואני גם לא רוצה להגיד, לא רוצה להכנס- מי תיחקר, ואני לא רוצה לפגוע באף אחד: מה עשה באמת מי שהיה ממונה לאורך זמן על הנושא של עיר בריאה ומה היתה תרומתו לכך שהעיר היתה בריאה, אם כן או לא. היה תהליך של בקרה? מישהו עשה בקרת איכות? תביאו לי בקרת איכות ותוכיחו לי מה היתה התרומה הסגולית של אותם כמה מאות אלפי שח' שאני השקעתי, לא אני, רוני מילוא בתחילת הדרך ואחר כך אני, מה היתה התרומה הסגולית? אני רוצה לראות. מישהו שיביא לי את התוצאה של בקרת האיכות של מה היתה התרומה. תביאו לי! אני יודע להתמודד עם נתונים, אבל אני לא יודע להתמודד עם סיסמאות. אני יודע להתמודד עם מציאות. אני יודע להתמודד עם תקציב נתון, אני יודע להתמודד עם מי צריך לספק את השרות, ואני יודע בסופו של דבר, שרק הודות לעובדה שפתחנו את העניין, ושמנו את הדברים, ושמנו שאלות קשות. אתם חושבים שלי קל- כראש עיריית תל-אביב יפו להסתובב בשכונות- כאשר אני סוגר טיפות חלב? מה? רק לאחרים פוליטית זה קשה? מה? אני לא איש פוליטי? אני לא צריך להיבחר?

אני חושב שמנהיגות היא להגיד לעם את האמת, ולשים את הדברים על השולחן. ואני אמרתי את האמת. אני אומר לכם רבותי: הבעיה היא לא על חשיבות הבריאות- שכל אחד מאתנו מבין אותה, אבל לא עיריית תל-אביב צריכה לעשות שרות שמשרד הבריאות צריך לעשות על פי חוק. ובכל מקום שמשרד הבריאות יבואו אלי ויגידו: שמע, אני רוצה לממן שרות, אתה מוכן לשתף פעולה? בבקשה. אבל לא הפוך. היום זה נמצא במצב אחר. אני התנדבתי, אני מוציא, משרד הבריאות לפעמים בא, לפעמים לא בא, לפעמים נותן, לפעמים לא נותן. לא! אתם תחזיקו שרות. ואל תחשבי, כאשר אני אומר משרד הבריאות, אני לא מסתכל עליך באופן אישי, וזה יותר הרי משרד האוצר. לא יותר, אבל זה הולך ביחד, כי באותה מידה משרד האוצר עושה לי את זה בחינוך. הוא שם תקנים לשרתים ומזכירות, ויום אחד הוא אומר שהוא מקצץ 13% במשכורות שלהם. אני נשאר אתם עם המשכורת הרגילה, והוא קיצץ את התקציב. אני לא אתנה את כל צרותי, אבל ברמה העקרונית צריך להבין שהויכוח האידיאולוגי ביני ובינך על נושא בריאות לא צריך להתנהל פה. זה מתנהל לגבי מדינת ישראל, כנסת ישראל, חוקיה, נוהגיה ודרך תיקצובה. פה נמצאת עירייה שבאה ואומרת: אחרי 60- שנה, 70 שנה, לא עוד. הגיע הזמן שהמדינה תרים את הכפפה. היא כבר עשתה את זה בכל כך הרבה ערים, היא יודעת לעשות את זה כל כך טוב, היא כל כך DEDICATED לעניין, נא בבקשה מכס קחו ותעשו פה מה שאתם עושים ברעננה. לא רוצה יותר,

לא רוצה פחות, תעשו מה שעושים ברעננה. אני אבוא, אצטרף כשאוכל, וזה לא ויכוח- לא ביני לבין הגב' אבי-גיאי, שאני מלא הערכה למה שהיא עושה, וזה לא ויכוח ביני ובינך על נושא הבריאות בכלל.

ואני אומר לכם עוד דבר, לכל חברי המועצה. אומרת כאן, ושוב, אני לא יודע מי נותן למישהו להגיד בשם מישהו אחר, אבל לצורך העניין- אומרת נציגת משרד הבריאות: משרד האוצר אומר שהוא לא יתן. ואם הוא אומר שהוא לא יתן, זה אומר שהוא לא יתן? אז אני אומר לך שלא! הוא אומר היום שהוא לא יתן. כי במיקוח, כדי ללחוץ אותי, הוא אומר- אני לא אתן. ביום שאני עוזב את זה, אין לו ברירה, זה החוק. אז את אומרת לי- זה לא יצא הכי טוב בהתחלה, נכון. בהתחלה זה לא יהיה הכי טוב, ואחר כך ישפרו את זה לאט לאט. מה? הוא מפר חוק? למה הוא נותן ברעננה? למה הוא נותן במקום אחר? יתן גם בתל-אביב. זה כל הסיפור, ושלא יספרו שהבעיה היא בעית בריאות הציבור. וזו לא בעיה ביני ובין העובדים כאן, שכל אחד מהם- חלקם מסורים מאוד וחלקם כנראה לא, ככה זה מתפרסם בדרך כלל. זה לא ביני ובין ה- UNION. זה מי שמנהל עיר וצריך להפיק את המיטב עבור תושבי העיר. ותאמינו לי: ב-BURGEN הזה אתם עושים עסק טוב כשאתם מעבירים את זה למדינה, כי היא חייבת לתת. אבל כשאתם באים אלי לקבל את אותם הדברים שהמדינה לא נותנת, ואז תמיד כולם בעד. כי הרי יש בעיה עם סמים, ויש בעיה עם מוכים, ויש בעיה עם פסחים, ויש בעיות. יש 1,001 בעיות, צרכים קמים- ואנו צריכים לפרנס את כולם.

לכן, אני מודה על הדיון, אבל לא כל צעקה הוא כגודל הכאב. מה שעושה עיריית תל-אביב הוא לא התנערות מהשרות, אלא הכרעה מגיורית שאומרת- שהמדינה צריכה לקחת את מה שהיא חייבת לקחת על פי חוק. ובשפת המקור: אל תירא ועל תחת עבדי יעקב. כך נקבל שרותים טובים יותר ולא פחות.

ואני יודע שכל אחד חושב שהוא יודע לעשות הכי טוב בעולם, ואם מישהו אחר יעשה, זה לא יהיה טוב. אני מכיר גם את זה. מה לעשות? דרך אגב, גם אני חושב שאני יודע לעשות הכי טוב, יותר טוב מכולם, ולכן אני יודע שגם אתם חושבים ככה. מאוד פשוט. הויכוח הוא לא ויכוח על בריאות, הויכוח הוא ויכוח עקרוני על דרך ניהול, ועל אחריות וסמכות.

מאוד כאב לי מה שאמרת. לא כואב מי יודע מה, זה לא עניין של כאב, אבל תראו את הבוטות. את באה הנה, אומרת כאן - נציגת הממשלה ואומרת לי: כן, אבל האזרח רואה בך כתובת. זאת הטרגדיה. זאת הטרגדיה- שהמדינה גם אף פעם לא באה ואומרת לאזרח: מה אתה רוצה ממנו? זו

אחריותי! זו הטרגדיה. את הסמכות לא נותנים לי, את התקציב לא נותנים לי, האחריות נשארת אצלי, וגם את באה כנציגת הממשלה ואומרת: קח עוד. אני מאוד אוהב לקחת אחריות, אבל במקום שיש לי סמכות, ואין לי שום סמכות בתחום הבריאות! שום סמכות! וכל הסמכות והאחריות נמצאת בידי מדינת ישראל- שצריכה לתת את השרות הזה. אני מודה להם מקרב לב.

גב' אבי-גיא

תודה רבה לאורחות ולכל המשתתפים.
הויכוח תם ולא נשלם.

(מחיאות כפיים)

7. הדיור הציבורי

מר מזרחי

קהל נכבד, חברי מועצה:
הנושא הוא נושא הדיור הציבורי. אנו נעשה את זה קצר ולעניין. יש לנו כאן הרצאה מעניינת של מנכ"ל "חלמיש", חברנו איתן פדן.
ברשותכם: ערב טוב לכולם. הנושא שאנו ביקשנו לקיים דיון בפורום המועצה, וזה מה שאושר במועצת העיר לפני כחצי שנה, זה הנושא של הדיור הציבורי.
הנושא שאנו עומדים לעסוק בו עכשיו מאוד מתקשר, לפחות ברמה העקרונית, לנושא שסיימנו אותו בזה הרגע. היום אין לעיריית תל-אביב אחריות לגבי דאגה לדיור ציבורי לתושביה הנוקקים. אבל במידה שממשלת ישראל תצליח לממש את מה שהיא רוצה, הנושא הזה יבוא לפיתחנו, ואנו נידרש בשרותי הרווחה שלנו-לתת מענה לתושבים שלא מסוגלים לגור בדירת מגורים, ואנו אולי נקים עוד ערי אהלים לא מעטים ברחבי העיר תל-אביב יפו. ואני אומר: ממשלת ישראל, וזה לא עניין פוליטי, במקרה עכשיו שר הבינוי והשיכון הוא ממפלגתי, אבל אני מדבר ברמה העקרונית,

כי זו תפיסת עולם של הממשלה, ובעיקר של שר האוצר – שהוא זה שמתווה את המדיניות הכלכלית חברתית במדינת ישראל לצערי. אבל החשש שהנושא של הדיור הציבורי ייפגע, הוא לא דבר שהוא רחוק מהמימוש שלו במציאות. הרעיון הוא להפריט את השרותים האלה, הרעיון הוא לאחד את המערכת הזאת, שהיום מטופלת בצורה כל כך טובה על ידי "חלמיש", שזו חברה משותפת לעיר תל-אביב יפו או משרד השיכון- מדינת ישראל, והיא נותנת היום מענה, עם כל המגבלות, והיא הגוף היחיד שמטפל ומסייע למשפחות נזקקות על פי חוק לדיור ציבורי. אני מניח שאיתן פדן – מנכ"ל "חלמיש"- שעוסק בנושאים האלה, וזה עיקר עיסוקו, וודאי יבהיר וירחיב בעניין הזה, אבל אני חושב שאנו כחברי מועצת עיר צריכים כמובן לדרוש מהמדינה להשאיר את החברה הזאת לטפל בנושא הזה, כי אחרת זה יגיע אלינו ללשכות הרווחה, יגיע לפיתחה של הגב' דיין וכל הצוות המקצועי שלה, שהם יידרשו לתת מענה, ואנו רוצים למנוע את זה כבר עכשיו. אני מזמין את מר איתן פדן להרחיב בנושא.

מר איתן פדן

(הצגת הדברים מלווה בשקפים)

חברי מועצה נכבדים, חברי הנהלה: תודה רבה על ההזדמנות להופיע בפניכם וקצת להציג את נושא הדיור בתל-אביב ובכלל. אני אעשה את זה קצר, הבטחתי 10 דקות ואני מתכוון לעמוד בזה. לכן אני רץ מהר מאוד על השקפים שהכנו מבעוד מועד, ואם תרצו לקבל עותק של המצגת- יש כאן, ואנו נשמח לעשות את זה.

אני רוצה להזכיר: אצלנו אין הרבה מאוד חתונות, רוב הדברים אצלנו הם דברים עצובים. אנו אמורים לטפל באוכלוסיות של נכים, קשישים, כל האוכלוסיות שמשויכות לשכבה סוציו-אקונומית נמוכה ביותר, שמגיעים אלינו כחסרי דיור ואנו אמורים לתת להם דיור במחיר מסובסד.

כדי שקצת נבין איפה אנו נמצאים היום יחסית למקומות אחרים בעולם אני בדקתי מחקרים שאפילו מדינת ישראל באה ואמרה שהם משקפים את המציאות, ואנו רואים שברוב המקומות- להבדיל ממדינת ישראל שבה משרד השיכון אמון על דיור ציבורי, ברוב המדינות שנבדקו, דווקא הרשות המקומית היא זו שאחראית על נושא הדיור הציבורי. יחד עם זאת, אנו רואים שיש תיקצוב ותמיכה של מימשל מרכזי בתחום הזה.

אני לא אגלה לכם הרבה דברים חדשים, היות שאני חושב שרוב האנשים שנמצאים כאן, בין אם הם נבחרו ציבור ובין אם הם חברי הנהלה- נתקלו ב"חלמיש" בצורה כזו או אחרת, באמצעות פניות של אנשים שאמרו שהם במצוקה של דיור ציבורי. ובעצם מחקר שנעשה על ידי הכנסת כבר בשנת 2001 אמר: חברים יקרים, אנו בהשוואה בינלאומית נמצאים ב-3 בעיות מרכזיות: דבר ראשון- יש מחסור ביחידות דיור ציבוריות, יחסית לכמות האנשים. כמו כן, בנייה מועטה. רק כדי לסבר את האוזן, החל משנות ה-80 מדינת ישראל כבר לא בונה יותר דיור ציבורי, דבר שבעבר היה מאוד מאוד נפוץ ותוקצב בהיקף נרחב. שוב לסבר את האוזן, "חלמיש" בהסטוריה שלה בנתה 5,000 יחידות דיור בתל-אביב, משנת 1982 "חלמיש" לא בנתה אף דירה, למעט 5 דירות שעכשיו אנחנו בנינו ממקורותינו אנו.

שאלה

מה עושים עם הכסף שמוכרים את הדירות?

מר איתן פדן

שאלה טובה.

שוב, פה יש לכם שקף מול העיניים. אגב, כאשר מדברים על זה עם האוצר הם אומרים שאין הקבלה בין הכנסות והוצאות, וזה נכון, מס הדלק שלנו לא הולך לרכבים, ומס הבריאות לא הולך בהכרח לבריאות ועוד כהנה וכהנה, אלא אם כן זה בא לנושאים אחרים, ועל זה אני אשמח לפרט בהמשך.

כאן על גבי השקף אנו רואים איפה אנו נמצאים בדיור ציבורי כאחוז דיור ציבורי לעומת כלל הדירות, מבט השוואתי, ואני לא משווה את עצמנו למדינות, חס וחלילה קומוניסטיות. אנו מסתכלים מול הולנד, בריטניה, אוסטריה, שבדיה, דנמרק.

מר מזרחי

מדינות רווחה.

מר איתן פדן

אלה כולן מדינות מערב אירופאיות, כולן מדינות מתוקנות, שוק חופשי, כלכלה חופשית וכן הלאה, ואנו רואים שמדינת ישראל נכון לשנת 2001 נמצאת אי שם בתחתית הסולם. כאשר משנת 2001 קרתה עוד תופעה אחת מאוד מעניינת, וזה שהיה מכר של דירות מדיוור ציבורי. כדי לסבר את האוזן, מאז שנת 2001 ועד היום נמכרו ב"חלמיש" סדר גודל של 25% ממלאי הדירות עקב החלטות ממשלה, הממשלה כמובן בינתים לא תיקצבה אותנו להמשך בנייה או להשלמת החסר. מעבר לכך יש לנו בעיה אחרת והבעיה היא מאוד פשוטה, וזאת העובדה שמלבד דיוור ציבורי אמורים לתקצב גם נושא של תמיכה בשכר דירה. גם כאן יש מהלך הולך ומתמשך, ושוב, אני לא בא כאן בטענות לאיש כזה או אחר, אני לא איש פוליטי, אני מסתכל על זה מהצד המקצועי בלבד. מהצד המקצועי אנו רואים לאורך שנים, בלי קשר שמאל-ימין או כל דבר אחר, קיצוץ הולך ומתמשך בסיוע של שכר דירה שניתן על ידי משרד השיכון. רק כדי לסבר את האוזן, שוב: אם אנו לוקחים משפחה נורמטיבית לחלוטין, זוג פלוס 3 ילדים, שפעם היו יכולים לבוא לקבל סיוע בדירה, היו יכולים לקבל סיוע לדירה במידה שההכנסה המזכה שלהם היתה מתחת ל-4,800 שח', היום הם צריכים להוכיח גם קיצבת קיום של 12 חודשים, ו/או השלמת הכנסה 24 חודש, או קיצבת נכות. היינו, שלחנו אותם- או לכסא גלגלים, או לחפש עבודה במשך שנתיים. לצערנו הרב, המצב הזה הופך את הסיטואציה לכמעט בלתי אפשרית. מעבר להכל, זה גם מחייב אותם לתקופה כזאת, שעד שהם מקבלים את אותו זיכוי שמאפשר להם להכנס לאותו תור, הם צריכים לעבור ויה-דה-לרוזה של לפחות שנה או שנתיים, וזה עוד לפני שלקחנו בחשבון שבגלל תור הממתינים שקיים כיום, הם אמורים עוד להשתמש בתעודה הזאת לפחות 4-5 שנים עד שתתפנה להם דירה בתור.

כדי לתת לכם איזהשהם סדרי גודל, רק לגבי תל-אביב יפו אנו מדברים על קבוצת זכאות לשכר דירה של מעל 6,000 משפחות, וזכאים שטרם מימשו סיוע למשכנתא מסובסדת, בהיקף של 7,000 משפחות. אגב, אחד הסממנים מבחינתי שזכאים טרם מימשו את הסיוע הזה זה שני דברים: 1.

שהסיוע היום הוא לא משמעותי. היקף הסיבסוד שניתן היום על ידי המדינה לעומת הריביות שניתן לקבל בבנקים הוא אפסי לחלוטין. מעבר לכך, לרוב המשפחות שזכאיות היום לממש סיוע בשכר דירה וטרם מימשו את זה, פשוט אין את היכולת הכלכלית להגיע לזה.

קצת לגבי "חלמיש" ספציפית. אנו היום עם מלאי דירות של כ-2,000 דירות. אנו מכרנו מעל 500 דירות עקב החלטת ממשלה שחייבה אותנו למכור נכסים של החבר בהנחה של עד 90% מערכם. אנו מדברים על הנחות שהגיעו למעל 150 מליון שח', החלטת ממשלה. זה אומר שאם דירה היתה שווה 100,000 דולר, אני נאלצתי בחלק מהמקרים למכור אותה ב-10,000 דולר, מה שאומר שלי אין היום תקציב למימוש של דירות נוספות.

יש לנו עוד 300 יחידות דיור בדיוור מוגן לקשיש.

לחברה היום יש תור של 230 ממתנינים. בואו נעשה חשבון קצר- 100,000 דולר לדירה, 230 ממתנינים, כל אחד יכול לעשות את החשבון- 23 מליון דולר שמישהו צריך להביא כדי שהתור ממתנינים הזה ייעלם. היום משרד השיכון לא מתקצב את זה.

שוב, כדי לסבר את האוזן, אם אני לוקח 30 נכים ואחרים שזכאים לדירות יד שנייה אצלי בתור הממתנינים, לי יש היום תקציב ל-2. אני, בפנייה שלי למשרד השיכון בעל פה, אמרתי להם שלדעתנו המצב הזה שם אותנו במצב שהוא בלתי סביר לחלוטין, של בין פטיש לסדן, ואין פה היום קריטריון לגבי מי מגיע ראשון. אני לא רוצה להיות יותר מידי חריף בעניין הזה, אבל אני לא חושב ש"חלמיש" תבחר על פי הצבע של כסא הגלגלים איזה נכה נכנס ראשון לאותן דירות מועטות שיש לנו.

יש לנו עוד אלפי זכאים נוספים של משרד הקליטה. אנו מדברים היום על טיפול בעולים שעלו באמצע שנות ה-90, כאשר היום פתרונות להם- כמעט שאין.

אני כבר לא רוצה להכנס לנושא הדירות של ערביי יפו- שנדרשים לדירות של 4 חדרים ומעלה- בגלל גודל משפחה, ששם בכלל הפתרון לא נראה באופק, שוב למעט יוזמות של "חלמיש", שהיום בנתה מספר דירות מועט לאותה אוכלוסייה ייחודית. אני רוצה להגיד לכם בעניין הזה, להבדיל באמת אולי מהרצאה קודמת, באמת שאין לי פה שום טענות כלפי עיריית תל-אביב בנושא הזה. אין לי ספק שזה נושא שאמור להיות מטופל ברמת המדינה וברמת "חלמיש", אבל אני כן רוצה להצביע על כך שיש כאן מצוקות שאנו צריכים להתמודד אתן יום-יום, ונשמח לכל סיוע שיינתן בעניין.

מר ויסנר

אתה רוצה שניסע אתך להפגין בירושלים?

מר איתן פדן

זה רעיון מצויין. אני לא יכול להפגין כי אני עובד חברה ממשלתית.

מר חולדאי - ראש העירייה

האבסורד הוא, שהמדינה מציעה לפעמים דיור ציבורי בעיר אחרת, ואנשים לא רוצים, כי הם רוצים להשאר בתל-אביב.

מר איתן פדן

יש אגב תופעה בעניין הזה, שהיא תופעה מאוד מעניינת, יש גם נהירה של חסרי דיור לתל-אביב, בגלל שרמת השרות הסוציאלי והתמיכה החברתית בתל-אביב נתפסת כהרבה יותר גבוהה, ואנו רואים היום משפחות שמגיעות אלינו מצפת וממקומות אחרים.

מר מזרחי

יש פה גם עניין של תעסוקה.

מר איתן פדן

נכון.

אני אדלג פה על כל המספרים, שכן הבטחתי לדלג ולהצטמצם ל-10 דקות ולאחר מכן לענות על שאלות, אם יש. ברשותכם, אני רק רוצה להגיד מה אנו הצענו כפתרון. אני חושב שבטווח בינוני

וארוך לא יכולה להיות התנערות של המדינה מהנושא הזה. אני חושב שהדרך היחידה לפתור את הבעיות היא על ידי חידוש בנייה לדיור ציבורי על בסיס הקצאת קרקעות של מדינת ישראל. אנו הצענו על זה תכנית מפורטת, אנו חושבים ש"חלמיש" היא הזרוע שמסוגלת לבצע את זה, ובמידה שנקבל את הקרקעות- ניתן ביזמות ובפתרונות פיננסיים קצת לא שיגרתיים, להגיע למצב שאנו יכולים לתת לכל אותם מאות ואלפי משפחות- פתרונות דיור.

בטווח הבינוני, וכבוד ראש העיר זרק לנו לפני כמה ימים אתגר לשנת המאה של תל-אביב, אז אני מניח שאחד האתגרים שלנו יהיה- איך אנו מגדילים בלפחות 100 יחידות דיור את פתרונות הדיור שיש לנו לקשישים בתל-אביב.

לגבי טווח קצר- תקציבים ויד שנייה,

מר חולדאי - ראש העירייה

זה לעג לרש.

מר איתן פדן

הלוואי שיכולתי להתחייב ליותר, אבל זה כרגע המצב.

מר חולדאי - ראש העירייה

זה בסדר, תגיע ל100-.

מר איתן פדן

אני לא אכנס פה שוב למי אמון על הדיור הציבורי והנספחים, אבל "חלמיש" כן הציעה שהממשלה תפעל להגדלת מלאי דיור ציבורי כדי לאפשר דיור ציבורי לאלה שהקריטריונים לדיור הציבורי נקבעו להם על ידי המדינה. לא "חלמיש", לא העירייה, לא אף אחד אחר קבע את

הקריטריונים האלה, ואנו אלה שאמורים לעמוד ב-FRONT מול אותם אנשים שאנו צריכים להסביר להם למה 4-3-5- שנים הם לא מקבלים דירה. אנו מוכנים לנהל ולטפל בכלל הדיור הציבורי בתל-אביב, וזה אומר גם בדיור "עמידר", גם בדיור ר"פ ביפו, אנו חושבים שאנו יכולים לעשות את זה לא פחות טוב מכל אחד אחר. אנו רואים את השילוב של הרשויות המקומיות כנדבך מאוד מאוד חשוב, היות שלנו יש היום הרבה מאוד סינרגיזם עם פעילויות של מר יחיאל מחדון ואגף רווחה, יש לנו הרבה מאוד עבודה גם מול האנשים האמונים על פתרונות דיור לקשיש וכן הלאה, ואנו נשמח לסייע בכל מה שניתן. הבטחתי לעשות את זה קצר ולעניין, ורק במילה אחת: אנו עוסקים בעוד הרבה מאוד נושאים, עד היום אני חושב שהצלחנו להראות שאנו מסוגלים לבצע כל מטלה שהטילו עלינו, כאשר גם האחריות וגם הסמכות מועברת אלינו, ולכן נשמח להמשיך לעשות את זה גם בעתיד.

גב' כחלון

אני רוצה לשאול, מי מפקח על זה שהממשלה תמורת כל דירה שנמכרת, אכן דירה אחרת נבנית. כי אחרת נצטרך לקנות קרטונים- שיהיו לנו לעוד 5 שנים לעניי עירנו, שיוכלו לגור בתוך אותם קרטונים.

מר איתן פדן

התשובה היא שאין דבר כזה. בזמנו חוקק בכנסת חוק הדיור הציבורי, שהוקפא על ידי האוצר יום לאחר כניסתו לתוקף. באותו חוק נאמר שתוקם קרן לדיור ציבורי, שבה יהיו הכספים של הדירות שנמכרו. אני רוצה להסביר שכבר מראש החוק הזה היה בעייתי, היות שאנו מדברים על מכירת דירות ב-10% מערכן, כך שעל כל 10 דירות שאת מוכרת, במקרה הטוב את יכולה לקנות אחת או שתיים.

גב' כחלון

גם את זה הם לא עושים.

מר איתן פדן

אני יכול להגיד לך- שאם בזמנו כאשר הייתי דירקטור ב"עמידר" היתי מאוד בעד מהלך של העברת כספים מ"עמידר" למשרד השיכון, כ-240 מליון שח', היות שסברתי, והיתה הבטחה מפורשת של גורמים שאמונים על שימוש בתקציבים האלה, שהכסף בסופו של דבר יגיע לפתרונות דיור איפה שצריך. עד כמה שאני יודע, הנושא הזה טרם בוצע.

גב' כחלון

בקשר לכתובות של הדירות של "חלמיש", למה זה כל כך סודי?

מר איתן פדן

זה לא סודי, אפשר לקבל את זה. זה אמנם ספר של 2,000 כתובות, אבל אין שום בעיה לקבל את זה.

גב' דיין

לגבי מה שהגב' כחלון שאלה, הבעיה היא לא הזמינות של הכתובת. אני חלק מהמסלקה שפונים אלינו יחד עם יחיאל, יחד עם דורית, ואנו מעבירים את הדוחות הסוציאליים, והכתובות שקיימות זמינות לנו. הבעיה היא שבמקרים בודדים מאוד זה תואם לצורך, והצורך הוא מוגדר. אין צורך של אדם אחד או זוג- כמו משפחה עם 7 ילדים, ואין הדבר דומה לצורך של ערבים, ואתה לא יכול לשים אותם בסביבה שפשוט לא עונה לצרכים שלהם. כך שהבעיה היא יותר התאמה מאשר זמינות של הכתובות.

הבעיה היא זמן ההמתנה.

מר איתן פדן

אני אסביר אולי שוב את זמן ההמתנה. היום המצב הוא, שלצערנו אין בנייה חדשה, כלומר מלאי הדירות רק הולך וקטן עקב מבצעי המכר. תור הממתינים, הראתי את הנתונים - שמדובר ב-230 ממתינים של משרד השיכון ועוד אלפי עולים שמחכים בתור. מתי מתפנה דירה בדיור הציבורי? לצערנו הרב, מעל 60% מהמקרים של התפנות דירה, זה בגלל מות הדייר והעדר דייר חוזי ממשיך. ואז זה אומר שאנו בעצם יכולים לצפות, במקרה הטוב, לסדר גודל של 4-5 דירות שמתפנות כל חודש. זה מול תור הממתינים, בהכפלה פשוטה את מגלה שאנשים צריכים לחכות שנים לדירות. המתמטיקה פה היא אמנם פשוטה, אבל היא אכזרית, והיא כזאת.

גב' דיין

סל התרופות המקוצץ יעזור לך.

מר חולדאי - ראש העירייה

זה כמו סל התרופות, זה כמו כל דבר.

מר מסלאוי

מר פדן, אני מציע לך, כדי לקדם עניינים מול השר, אולי תפנה למזכיר המחוז ולראש העירייה שיש להם קשרים טובים אתו?

מר איתן פדן

אני איש מקצועי ולא איש פוליטי, ולכן אני מעדיף לשמור על זכות השתיקה לגבי השאלה הזאת.

מר ויסנר

אני רוצה לשאול אותך: לפני 12 שנה היה חוק שמי שאין לו שרותים צמודים בדירה שלו- מפנים אותו. ובאה "חלמיש" ופינתה. אפשר לבדוק את זה, אני לא אומר סתם. מה שקורה בפועל, עשרות או מאות אנשים פונו, אבל אחרי תקופה של 2-3 שנים חזרו לבתים שלהם. אני הרבה זמן מנסה לעשות בדיקה בנושא ואני לא מקבל תשובות. אני יודע שהדברים האלה נכונים, הם יושבים אצלכם שם מתחת, זה לא מתקופתך. עשרות אנשים פונו מבתיהם, קיבלו בתים אחרים, אם זה בהדר יוסף או בכל מיני מקומות כאלה, וחזרו בחזרה לשכונות, לאותם בתים, פשוט לקחו את השרותים, סידרו להם את הדברים והם יושבים בבתיים. יש לי כמה מקרים כאלה.

מר חולדאי - ראש העירייה

אם יש לך, צריך להפעיל משטרה.

מר ויסנר

אני רציתי לקבל נתונים. יש חוק בריאות העם. בזמנו, על פי חוק בריאות העם פינו את האנשים, אני רוצה לקבל את הרשימה של האנשים שפונו, והרשימות האלה לא נמצאות ב"חלמיש". יש שם הרבה כסף.

מר חולדאי - ראש העירייה

זה לא תפקידה של "חלמיש" לעקוב אחרי זה.

מר איתן פדן

אני יכול לענות לעניין הזה בשתי מילים. "חלמיש" בזמנו היתה הזרוע הארוכה של העירייה לצוותים שהוצאו על פי חוק בריאות העם, צווים של פקודת בריאות העם. "חלמיש" היתה פה זרוע שהיתה זרוע ביצועית. לא ניהלנו מעקב אחר הסיבות שבעטיין אנשים פונו, אנו לא אלה שהוצאנו את הצווים, אנו פה פעלנו כזרוע ביצועית. אני לא בטוח ש-17 שנה לאחר הארועים האלה אני יכול לשחזר את כל התיקים שהיו. אני יכול לנסות ולבדוק, אבל אם יש תיקים ספציפיים שעליהם אתה יודע, אני אשמח לבדוק אותם ואולי זה יעזור בתהליך.

מר ויסנר

אני אשמח, בהזדמנות חגיגית זו, שגם עיריית תל-אביב תנסה לחפש את רשימת האנשים שפנו לפי חוק בריאות העם. זה יכול לעזור, יש שם הרבה כסף.

מר מוזס

לפני שלושה שבועות היה נציג שלך בבית הכלא בבאר שבע, והוא אמר שכל אסיר מהעיר תל-אביב שמשחרר יקבל מ"חלמיש", כל אחד מיד, שכר דירה במשך כשנה, כ- 800 שח' שכר דירה.

מר איתן פדן

אתה מדבר על מר אלי שחר? יכול להיות.

אני יכול להגיד לך שהיום סיוע בשכר דירה מותנה בכמה קריטריונים. דבר ראשון, הוא צריך להיות חסר דירה. כלומר, אם היתה לו בעבר דירה אחרת זה בעייתי בפני עצמו, ואז הוא לא יכול לקבל סיוע. מעבר לכך, יש כמה מבחנים, מעבר להיותו אסיר משוחרר. ברור לך לחלוטין שאם מחר, סליחה, בני רביזדה משתחרר, הוא לא מקבל סיוע של 800 שח' בשכר דירה. אבל יש קריטריונים של קבלת סיוע בשכר דירה.

מר מוזס

אבל יש אפשרות כזאת?

מר איתן פדן

יש אפשרות, בהנחה שהם עומדים בקריטריונים מסויימים של משרד השיכון, לקבל סיוע בשכר דירה. אנו מטפלים בהרבה מאוד אסירים.

שאלה

אפשר להעביר את הקריטריונים?

מר איתן פדן

כן.

גב' שכנאי

אני גרה בנווה אליעזר. קיבלתי מידע שבשכונה שלי יש דירות ריקות ששייכות לחברה שאתה עומד בראשה, והן לא מאויישות היום.

מר איתן פדן

אני יודע היום על דירה אחת שהיתה בזמנו מושכרת לעירייה וכיום היא לא מושכרת יותר לעירייה, על דירות נוספות- אני לא מכיר. רק כדי לסבר את האוזן, היום ל"חלמיש" יש סדר גודל של 2,200 דירות, יש 22 דירות שהן בשלבי איכלוס כאלה או אחרות והן היחידות שפנויות לנו. אין לנו מלאי דירות פנוי. מבחינתנו, ברגע שדירה מתפנה מסיבה כלשהי, בדרך כלל נפטר הדייר החוזי,

אנו תופסים את הדירה, משפצים אותה, ומיד ברגע שאנו גומרים את השיפוץ אנו מאכלסים אותה. החריג היחיד, וזה לגבי 2-3 דירות בלבד, זה דירות שכבר לא ראויות למגורי אדם, שבמקרה הזה הן נאטמות או נמכרות בשוק החופשי.

גב' דיין

יש לי שאלה: ברח' קדם, ואנו דיברנו על זה. האם אתם חושבים שהעירייה או מישהו בעירייה יכול לעשות משהו בסיפור הזה?

מר איתן פדן

אני חושב שפה הדרך הראויה לפעול היא דרך של שילוב מאמצים חברתיים עם מאמצים פיזיים. היתרון היחסי של "חלמיש" הוא בתחום של עבודה באזורים שהם ברמה סוציו-אקונומית יחסית נמוכה. אנו יודעים לעבוד באזורים האלה, אני חושב שאנו עושים עבודה יפה, ויורשה לי להגיד גם על האנשים ב"חלמיש", שהם רובם אנשים מאוד וותיקים, שהרבה מאוד שנים במערכת. אנו נתקענו שם בגלל העדר שתוף פעולה מצד אוכלוסיה שנחשבת לאוכלוסיה הכי קשה ביפו. מדובר על מצב שבו, לצערי הרב, גם היתה תרומה של אנשים פוליטיים כאלה ואחרים בהמרדת האוכלוסיה- לא לשלם שכר דירה, להתנגד לשיפוץ. היתה פה באמת יוזמה ברוכה של משרד השיכון בזמנו- שתקצב 3 מליון שח', שעיריית תל-אביב שתקצבה 3 מליון מצידה. עיריית תל-אביב מצידה לקחה את הכסף ושמה אותו על השולחן, משרד השיכון מבחינתו תקצב 1.5 מליון, גם זה לאחר מספר שנים של דחיות, ואת ה-1.5 מליון השני- עד היום טרם תיקצב. מדובר על מיתחם שסה"כ כולל כ-100 דירות, והתקציבים עצמם היו מספיקים, זו לא היתה בעיה תקציבית, זו היתה בעיה של אוכלוסיה שקיבלה שיפוץ ברמה שאני חושב שכל אחד היה שמח לקבל, ובתמורה ציירה צלבי קרס על הקירות, שברה שם, ואני לא רוצה להכנס לדברים שעשו שם, פשוט דברים מבחילים, באמת! כתובות נאצה נגד המדינה, קרעו את ציוד כיבוי אש מהמקום והלחימו דלתות ששמנו שם, איימו ברצח על הקבלן, אני יכול לתת שורה ארוכה של דברים שנעשו על ידי תושבים, לטעמי, מתוך שנאה עיוורת אפילו. אני בזמנו תפסתי את אחד האנשים שם, והייתי שם כמה פעמים, אפילו פעם אחת עם הבת שלי בערב, כדי שקצת תראה מה אבא שלה

עושה לפעמים. איך שאני עומד שם בחצר, בדיוק עפה שם שקית זבל לתוך החצר שהיתה מתוכננת להיות בוסתן.

מר חולדאי - ראש העירייה

על איזה פרוייקט אתה מדבר?

מר איתן פדן

קדם 163, מתחם "שם הגדולים".

מר חולדאי - ראש העירייה

רק שיפצנו אותו לא מזמן.

מר איתן פדן

נכון. והרסו שם הכל.
אני רוצה להגיד לך הגב' דיין, שאיך שהגעתי לשם עפה שקית זבל.

מר חולדאי - ראש העירייה

אני באתי לשם ברצון טוב, מועדון הקמתי למענם.

גב' דיין

השאלה היא, מה אנו יכולים לעשות?

מר חולדאי - ראש העירייה

שום דבר. עוד לא התחילו שם, וכבר התחילה שם בנייה בלתי חוקית, מרפסות וכו'.

גב' דיין

זה 100 דירות שהלכו שם לאיבוד.

מר איתן פדן

אני רוצה להגיד לך שעד שלא תקום מנהיגות, אפילו ועד בית, מתוך התושבים- שתיקח אחריות על הדברים האלה. אני נותן לך דוגמא קטנה, שהייתי שם, ועפה שקית זבל מהחלון של אחת הקומות הראשונות לתוך החצר שתכננו לעשות שם בוסתן. תפסתי את אחד מהאנשים ואמרתי: "האנה ביתק, ניש בתיי". אמר לי: כן, אבל זה מה שיש.

תודה.

(מחיאות כפיים)

מר מזרחי

קודם כל תודה רבה לאיתן פדן, גם על הצגת הנושא וגם על השאלות והתשובות. האם יש עוד איזהשהן הערות? אדוני ראש העיר, אתה רוצה לומר משהו?

מר חולדאי - ראש העירייה

לא.

מר מזרחי

אני רוצה לומר שסה"כ אנו צריכים לברך על כך שיש לנו את "חלמיש" בתל-אביב יפו, שנותנת מענה באמת לצרכים של האוכלוסיה. אנו צריכים לעשות הכל פוליטית, ציבורית, כדי שהשרות הזה ימשיך להינתן לתושבי העיר תל-אביב יפו.
תודה רבה לכם ולהתראות.

הישיבה נעולה

מנחם לייבה
מנכ"ל העירייה

גלילה בן-חורין
ע' מנכ"ל העירייה